

2
ROČNÍK 13

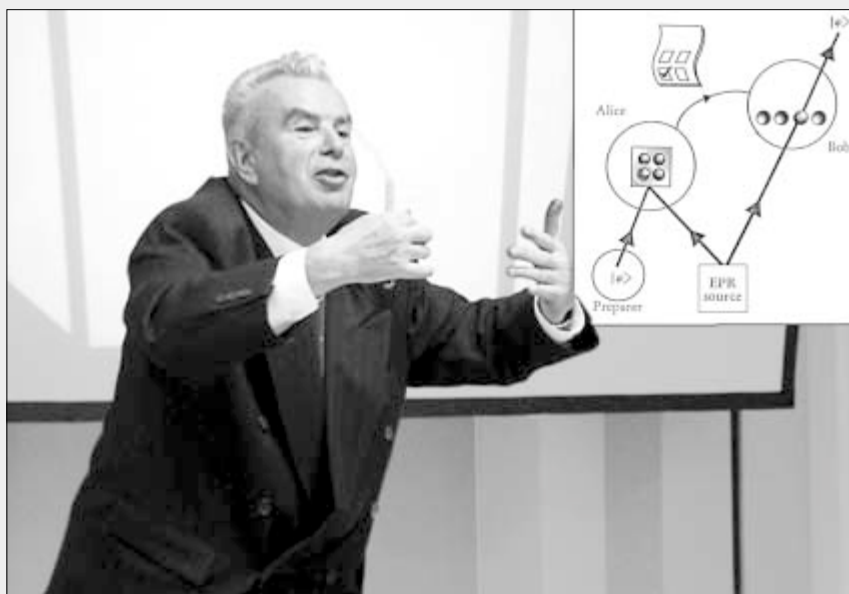
26. září 2003

V ČÍSLE:

Rozhovor s ředitelem AFO 2003 • Vědecká konference o životě a díle J. Srámka • Krátce z Kolegia rektorky UP • Prohlášení Rady vysokých škol • Představujeme: nové profesory a profesorky UP • O výzkumu nedávné historie moravských univerzit /I/ • Diskuse, názory, ohlasy • Četba na pokračování

„Tiché světlo“ – takový byl název první přednášky z cyklu Vědeckopopulárních přednášek významných absolventů UP, kterou v Lectoriu Uměleckého centra UP přednesl 22. 9. 2003 prof. J. Peřina, uznávaný odborník v oblasti kvantové, statistické a nelineární optiky. Jedním z dílčích témat byl i princip kvantové teleportace.

-red-, foto -dan- ▶

Přednášky absolventů zahájil profesor Jan Peřina

■ V kalendáriu akcí Univerzity Palackého přibyla počínaje letošním rokem nová pravidelná událost. Je jí vědeckopopulární přednáška vybraného významného absolventa některé z olomouckých fakult. Seriál prestižních přednášek, které jsou určeny pro odbornou i laickou veřejnost a budou se konat vždy jednou do roka, zahájil toto pondělí v nabitém sále Lectoria (přednášková síň Uměleckého centra UP) prof. J. Peřina, DrSc., mezinárodně uznávaný fyzik zabývající se kvantovou, statistickou a nelineární optikou, teorií koherence světla, spoluobjevitel vlastností neklasického světla.

S myšlenkou výročních přednášek přišel v loňském roce olomoucký primátor Ing. M. Tesařík a na její uskutečnění nabídl univerzitě finanční příspěvek z městského rozpočtu. Jak řekl v proslovu, jímž setkání v Lectoriu zahajoval, sliboval si od tohoto projektu, že pomůže přiblížit život a dění na Univerzitě

Palackého obyvatelům Olomouce. Rektorka UP prof. J. Mačáková pak v úvodním slově vysvětlila, že návrh primátora ráda přijala – je přesvědčená, že cyklus přispěje k hrdoosti absolventů na příslušnost k jejich alma mater i Olomoučanů na univerzitní město, v němž žijí.

Přednáška prof. Peřiny nazvaná *Tiché světlo* přilákala až nečekané množství posluchačů, do sálu se musely na poslední chvíli přinést židle ze sousedních učeben. „Z odborného hlediska je *tiché světlo* vlastně již zastaralé označení, dnes se užívá pojmu *neklasické světlo*, protože je čistě kvantové a nemá klasickou analogii“ vysvětluje prof. Peřina název přednášky, „ale protože jde o takové příjemné spojení poetiky a odborné optiky, použil jsem je.“ Co znamená, že je světlo „tiché“? I laická veřejnost dnes už ví hodně o laseru – jde o umělý světelný zdroj, který je v mnoha ohledech dokonalejší než například světlo ze žárovky,

Dokončení na str. 8

Univerzita Palackého v Olomouci si Vás dovoluje pozvat
na slavnostní zahájení 38. ročníku Mezinárodního filmového festivalu AFO 2003

v pondělí 29. září 2003 v 17 hodin
v Kapli Božího těla Uměleckého centra UP (konviktu),
Univerzity 3, Olomouc.

Program:
Zahájení festivalu.

Kulturní program:
Žestová harmonie Moravské filharmonie Olomouc.
Pěvecký sbor Campanella.
Vernisáž výstavy fotografií Jindřicha Štreita.
Vernisáž výstavy skupiny RAFANI.
Moderují Ivana Plihalová a Adrian Jastraban,
členové Studia Hořící žirafy.

Katedra nederlandistiky FF UP zve u příležitosti oficiálního otevření **Centra jazyka a kultury Nizozemí a Vlámka „Erasmianum“** na sympozium

Aspekty zahraniční nederlandistiky
Olomouc, 2.–4. října 2004.

Sympozium sponzorují nizozemsko-vlámský ministerský referát Nizozemská jazyková unie, nadace Orde van den Prince a Univerzita Palackého.
Symposium se koná současně s oslavami desetiletého výročí založení městského sdružení Veenendaal a Olomouce.

Jeho součástí je též **předání čestného doktorátu za zásluhy pro nederlandistiku ve střední Evropě prof. dr. Josu Wilmotsovi.**

Většina příspěvků bude na sympoziu přednesena v nizozemštině, jejich shrnutí pak v češtině.

Dějiny moravského vysokého školství pokřtěny

■ V pondělí 15. 9. 2003 proběhl v zasedací místnosti Rektorátu UP křest publikace *Kapitoly z dějin univerzitního školství na Moravě v letech 1945–1990*

spojený s tiskovou konferencí. Prezentace se konala za účasti autorů z Univerzity Palackého a Masarykovy univerzity v Brně – PhDr. P. Urbáška, ředitele Archivu

UP a řešitele grantového projektu, PhDr. K. Konečného, CSc., z Katedry historie FF UP, PhDr. J. Pulce, ředitele Archivu MU a spoluřešitele grantového projektu, PhDr. J. Kalendovské z Archivu MU a RNDr. H. Dzikové, ředitelky Vydavatelství UP, které publikaci připravilo k vydání.

Kmotrami byly za Univerzitu Palackého její rektorka prof. J. Mačáková, CSc., za Masarykovu univerzitu její prorektorka doc. Z. Gregorová, CSc. (na snímku uprostřed).

Kapitoly z dějin univerzitního školství na Moravě v letech 1945–1990 mapují jak obecný vývoj českého vysokého školství v tomto období, tak dějiny obou moravských univerzit v této složité etapě. Důraz je kladen především na koncepční, organizační a politický rámec vývoje obou univerzit. Publikace je doplněna cenným obrazovým materiálem.

(Další informace viz rozhovor s PhDr. P. Urbáškem na str. 7 – *O výzkumu nedávné historie moravských univerzit III.*)

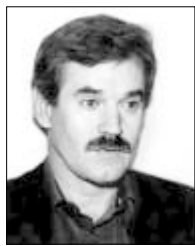
-red-, foto -tj-

Festival se vnitřně mění, ale zůstává – propojen s městem a krajem

V pondělí 29. 9. 2003 bude zahájen 38. ročník Mezinárodního festivalu Academia film Olomouc. Tentokrát se jeho program rozběhne v netradičním podzimním termínu a přichystány jsou i některé další novinky. O nich (a nejen o nich) jsme těsně před zahájením festivalu hovořili s jeho ředitelem **PhDr. R. Hladkým**:

Festival Academia film Olomouc teprve čeká na své zahájení, ale jeho první letošní novinku lze vyhodnotit už teď: jak se povedly „spanilé jízdy“?

Ukazuje se, že realizace projekcí uváděných mimo Olomouc byla správným krokem k oživení festivalu. Sály byly plné, žáků i studentů, a v každém z těch vybraných deseti měst, kde se promítalo, byl ohlas velmi pozitivní.

Spolehli jste se na spontánní zájem publika nebo byly tyto projekce pro vybrané skupiny zájemců předem dohodnuté?

Spanilé jízdy proběhly na základě dohody, na které organizační tým pracoval od června t. r. Ve spolupráci s odborem školství Krajského úřadu Olomouc byla vytipována města s větší koncentrací školáků či studentů. Tamní městská kulturní střediska dala k dispozici prostory a jednotlivé školy se pak už samy rozhodly, jak projekci využijí a koho na ně pošlou. Samy přitom ovlivňovaly skladbu projekcí, když vybíraly z videotéky předchozích deseti ročníků festivalu.

Existují nějaké podobné dohody i pro návštěvy projekcí v průběhu konání festivalu?

Nebude to tak organizované. Někjaké mohutné spontánní přerušení výuky asi nehrozí, ale školy dostaly nabídku a kantoři se mohou sami rozhodnout, jestli projekce souvisí s probíranou látkou a zda festival navštíví.

Dvě hlavní změny letošního ročníku, tj. „spanilé jízdy“ a posun termínu, prozrazují, že se organizátoři snažili být o něco vstřícnější k publiku a zvýšit mu návštěvnost, zejména mladého publika. Mysleli jste přitom i na studenty UP? Máte zde nějakou dohodu, třeba o tom, že by kantoři uvolnili naše studenty nebo spolu s nimi přišli na některý blok či seminář?

Znáte přece poměry na univerzitě: nelze z rozhodnutí rektorky nijak ovlivnit způsob a charakter výuky; rozhodnutí tedy zůstává na děkanech, vedoucích kateder a konkrétních vyučujících. My můžeme vyzývat a nabízet, upozorňovat na zajímavé bloky, které mají souvislost se vzděláváním na této škole – a to děláme – ale nevznikne asi žádný „Den (týden) AFO“. Existuje příslib některých pracovníků univerzity, že své studenty uvolní na projekce, ale jak to dopadne, to teprve uvidíme.

To je spoluúčast – dejme tomu – divácká, ale co spoluúčast členů univerzitní obce na organizaci a obsahu festivalu? Když se podíváme na seznam organizátorů, tak většina těch, kteří se účastní na obsahové, výtvarné nebo hudební složce festivalu, jsou lidé mimo univerzitu. Přitom ve většině těchto oblastí tvůrčí potenciál univerzita má: jsou zde teoretici filmu a divadla, výtvarníci, hudebníci i muzikologové...

To bychom asi museli jít hlouběji do historie festivalu a specifikovat jej z odborného hlediska blíže. Dokumentární tvorba zřejmě netvoří prioritu pro studium v těch uměnovědných oborech, které se tím zabývají. Z těch, kteří se této oblasti věnují, někteří spolupracují, někteří spolupracovali dříve. Letos se ke spolupráci přihlásil např. doc. K. Tabery z Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP, který připravuje seminář o K. Smržovi. Dalším zástupcem této katedry je Mgr. J. Grombíř, jenž má na starosti katalog letošního ročníku. Ti, kteří spolupracovali loni, např. Mgr. P. Bergmanová, se další spolupráce vzdali, přestože jim byla nabídnuta – poté, kdy se některé věci vyjasnily.

Vyjasnily?

Nebo aspoň probraly a popsaly. Ten důvod je asi trochu hlubší. Festivaly, které vznikly v devadesátých

letech a týkaly se dokumentárního filmu, fungují na jiné platformě než to, co má dlouhou tradici. Festivaly typu AFO nedávají takovou volnost jako festivaly, které jsou organizovány na zelené louce a na poněkud odlišné ekonomické bázi. To byl také jeden z argumentů, se kterým jsem se setkal: že hospodaření univerzity jako veřejné vysoké školy nepodněcuje partnery a sponzory k tomu, aby se finančně na festivalu spolupodíleli. Na druhé straně si myslím, že univerzita s tradičními vazbami na Ministerstvo školství a Ministerstvo kultury může stále využívat prostředky i z veřejných financí, což je dost důležité pro zachování kontinuity festivalu. Víme, že pokud nedojde k nějakému velkému ekonomickému třesku, tak festival obvyklou dotací získá. Pokud ale přesvědčíme o kvalitě a atraktivnosti i další partnery, tak se domnívám, že jsme schopni přitáhnout i podnikatelské subjekty, které mají na to, aby festival finančně podpořily.

Přece jen se mi ale zdá, že podíl univerzity na obsahu a výsledném produktu je menší, než by se dalo očekávat. Proč např. nemohou být studenti či pedagogové z Katedry výtvarné výchovy tvůrčí výtvarného pojetí festivalu? Proč jim není dána přednost?

Přednost je dána celkovému charakteru AFO. Jestliže bylo v loňském roce kritizováno to, že festival zestárá, je třeba najít něco mladistvého, osvěživého, a proto jsme hledali i novou výtvarnou tvář. Proto také je výtvarník – J. Krejčíř, autor videoklipu roku 2000 pro skladbu Dana Bártý „Předpokládám“ – věkem bližší našim studentům než jejich učitelům. Autorem hudby pro TV upoutávku a znělku AFO 2003 je Mirek Chyška ze skupiny J.A.R. a rovněž tvůrce ceny AFO, Daniel Klose, patří k mladé výtvarné generaci.

Ale jsou tedy přece studenti a doktorandi – mezi nimi by se jistě našel někdo podobně inspirativní.

Podívejte se, když jsme loni vyhlásili soutěž o vytvoření ceny festivalu, tak se z Katedry výtvarné výchovy PdF přihlásil jeden účastník, všechno ostatní byli výtvarníci mimo univerzitu. A z těch deseti, dvanácti návrhů byla dána přednost někomu jinému, o čemž rozhodla komise složená i z výtvarníků naší univerzity. Takže v tomto ohledu se necitím vázán přednostním právem univerzity. Já vím, že dosud spolupracující výtvarník to zvládl perfektně, ale změna organizačního týmu na střežících postech dramaturga festivalu, při zajištění PR, včetně propagace a kontaktu s médií, vedla k dalším změnám. Proto došlo k rozšíření na kraj, město, Českou televizi atd., proto jsou jiní i odborní partneři. Navíc, někteří kritici mají pravdu v tom, že jakmile na AFO pracují lidé z univerzity, kteří jsou s ní pracovní právně spjati, dělají něco, co se vymyká jejich pracovní náplni, ale to propojení tam zůstává. A v důsledku toho se v jistém směru projevuje menší aktivita: „Ano, byl jsem na to sice uvolněný, ale stejně mi tam někde zůstává stát moje práce!“. Není v tom to nadšení, které provází právě ty mladé festivaly. A v tomto smyslu bude nutné i jakési rozhodnutí univerzity a jednotlivých fakult, jak dál podpořit ty, kteří chtějí festival dělat, protože právě z kraje i města slyšíme, že si festivalu váží a chtějí, aby v Olomouci zůstal zachován. A chtějí také, aby za ním stála právě univerzita, protože ta dává určitou garanci. Rád však připomínám letos fungující a velmi konkrétní spolupráci Filozofické fakulty, tj. podpora děkana, tajemníka i obou manažerů konviktů (J. Korda a J. Koulová) při zajištění místa konání, podíl Kabinetu vyučovací techniky na organizaci a technickém zabezpečení festivalu i vstřícnost pracovníků kateder Pedagogické fakulty (doc. Myslivečková, doc. Krtička, prof. Steinmetz aj.). Ke spolupráci na zajištění doprovodných akcí se přihlásila Právnická fakulta a paní doc. Šišková se výrazně podílela na organizaci semináře „ČR mezi referendem a vstupem do EU“. V obecné rovině má celá univerzita zájem na tom, aby festival pokračoval, a to bez ohledu na průběh všech těch dlouhodobých debat, jestli festival na univerzitu patří, nebo nepatří, jestli ještě plní podpůrnou funkci z hlediska vazby na hlavní činnost univerzity nebo neplní atd. Samozřejmě, dnes už některé tyto aspek-

ty nejsou dominantní – změnil se vzdělávací technologie, změnil se způsob výuky atd., ale stále nacházíme využitelné prvky. Jsou to jak multimediální vzdělávací programy, které jsou součástí festivalové přehlídky, tak i kvalitně udělané dokumenty. Například zájemce o historii by si určitě letos neměl nechat ujít cyklus o stěhování národů...

To bude letošní hit?

Nevím, jestli to bude hit, možná jim bude životopisný snímek o Charlie Chaplinovi, který v letošním roce vyhrál v kategorii dokumentu v Cannes. Ale „Sturm über Europa“ patří svým zpracováním i svou didaktičností letos skutečně k nejatraktivnějším snímkům.

Takže téma „Evropská unie“ se festivalu dotkne spíše v obecné rovině nebo v rámci připravovaných seminářů? Anebo se nějak konkrétně promítá i do obsahu přihlášených na snímky?

Ano, i v rámci seminářů, ale ústřední téma má vztah i k filmové tvorbě. Bude tam blok filmů reprezentujících evropské regiony a oceněných v letošním roce na PRIX CIRCOM REGIONAL, budou zde zastoupeny také filmy, které reprezentují visegrádskou skupinu a dokument ozvěny ARTFILMU. Ale i semináře mají své opodstatnění. Např. seminář „Film a evropská integrace“ má poukázat na měnící se podmínky pro středoevropské a východoevropské filmaře poté, co jejich země vstoupí do Evropské unie nebo se připojí k jejímu programu, který má za úkol posílit a podpořit oblast audiovizí. Pozvaní hosté by měli říci, čím vládnou jejich programy a co se nabízí filmařům, producentům, festivalům. Což dává samozřejmě perspektivu i našemu festivalu: bude-li mít zajímavý program tento ročník, může se ten další ucházet se svým projektem o finanční podporu z Evropské unie. A to zase zvedá jeho atraktivnost i návštěvnost, protože jedná sem budou posílat filmy i ti, kteří to dosud neudělali, jedná sem budou přijíždět ti, kteří zde budou hledat nové kontakty, inspiraci...

Další seminář „Česká republika mezi referendem a vstupem do EU“, je zase koncipován tak, že překračuje rámec univerzity, je zajímavý i pro hospodářskou a podnikatelskou sféru z regionu. To byl také důvod, proč např. SKANSKA, stavební gigant, přistoupila na partnerství festivalu: oni jsou ochotni podporovat kulturní rozvoj regionu, do kterého spadá i festival, ale aby to pro ně bylo ještě zajímavější, musí mít festival i určitý společenský náboj. A na tomto semináři se např. mohou neformálně setkat se senátory nebo těmi, kteří nějakým způsobem ovlivňují domácí hospodářskou politiku... Mimo vlastní festival jde tedy i o vytváření platformy pro společensko-politické aktivity regionu, což podporuje i kraj a město.

Projevuje se tato podpora i finančně nebo nějak jinak materiálně?

Získali jsme grant v rámci programu OPOK, jehož předběžná výše se pohybuje kolem 200 tisíc. Podobně se částkou kolem 160 tisíc na finančním realizuje v rámci vlastního rozpočtu; AFO se totiž od loňska stalo jednou z rozpočtových položek Statutárního města Olomouce. Což je dobře: je to mj. také svědectví o tom, kam se ubírá regionální politika města. Festival se vnitřně mění, ale zůstává a je spojován s městem a nově též s celým krajem. Bylo by proto namístě, aby se dostal i do rozpočtu kraje a měl i tam své stabilní místo.

Bude letos fungovat nějak neformální společenské fórum, prostor, kde se budou moci návštěvníci a hosté festivalu setkávat?

Bude. Konvikt má sice zatím problémy s otevřením vlastní restaurace, která by takové zázemí vytvářela, ale z rozhodnutí univerzity se v tomto prostoru nebudou v průběhu konání festivalu provádět žádné práce a bude tam zřízena sice provizorní, ale slušná restaurace. Pokud nám bude přát počasí, bude možno posedět i venku na nádvoří a třeba i poslouchat muziku. Druhý a třetí den bude v těchto prostorách pod zastřešeným pódiem probíhat i hudební doprovodný program. I tím bychom chtěli přispět k dovoření příjemné festivalové atmosféry.

Připravila

V. Mazochová, foto T. Jemelka

AFO 2003: festival otevírá své brány již po osmatřicáté

■ V pondělí 29. 9. 2003 bude v Uměleckém centru UP (konviktu) v 10 hod. zahájeno promítání prvních projekcí letošního ročníku Mezinárodního filmového festivalu Academia film Olomouc.

Kromě bohatého filmového programu a zajímavých seminářů (viz AFO/INFO 0, příloha ŽUP č. 1) se návštěvníkům nabízí i pestrý doprovodný program. Na den zahájení se chystá vernisáž výstavy fotografií **J. Štreita** *Evropa máma očima* a (na stejné chodbě UC UP) vernisáž výstavy *Vlajka* kontroverzní skupiny mladých umělců **Rafani**, kteří představí v Olomouci svůj pohled na Česko a Evropu.

Zajímavé tipy nabízí festival i v hudební sféře: v úterý (30. 9.) se v 18 hod. představí folkrocková skupina **S. E. D. U. M.** v 19.30 hod. **Zamboši** (objev roku 2002), večerní hudební nit pak ukončí **N. Velsmířová** a **NATALIKA**, jedna z nejlepších skupin v ČR prezentující žánr world music.

Ve středu (1. 10.) v 18 hod. zavítá do prostor Uměleckého centra UP **BLUES ANGELS**, tradiční účast-

nik bluesových festivalů hrající převážně převzaté skladby světových bluesmenů, v 19.30 hod. pak naváže bluesová hudba černošských klasiků **ZVA 12-89 Band** a tečku v bluesovém rejdní (21 hod) ztvární **ASPIM a J. Spálený**, hrající černošské blues s evropským hudebním vzděláním a cítěním.

Slavnostní večer při příležitosti ukončení festivalu pak zpestří svým osobitým humorem **E. Kočičková**, jež zazpívá v doprovodu L. Nohavici.

„Spanilé jízdy“ festivalu AFO 2003, které se ve dnech 8.–19. 9. uskutečnily ve vybraných městech regionu (Jeseník, Šumperk, Zábřeh na Moravě, Mohelnice, Litovel, Uničov, Šternberk, Lipník nad Bečovou, Přerov, Prostějov) se sešly s pozitivním ohlase. Zájem o promítání vybraných snímků z archivu této přehlídky projevily i další města v regionu, v průběhu šestnácti projekcí shlédlo vybrané snímky asi tři a půl tisíce lidí.

-map-

Přibyli noví docenti a absolventi doktorských programů

■ Při slavnostním aktu promoci **absolventů doktorského studijního programu Cyrilometodějské teologické fakulty, Přírodovědecké a Pedagogické fakulty**, který se uskutečnil v aule FF UP 18. 9., byli promováni (v závorce za jménem uvádíme studijní obor a fakultu): ThLic. Z. Charouz, Th.D. (praktická teologie, CMTF UP), Mgr. J. Juránek, Ph.D. (aplikovaná matematika, PŘF UP), RNDr. P. Krchňák, Ph.D. (optika a optoelektronika, PŘF UP), Mgr. L. Mišta, Ph.D. (optika a optoelektronika, PŘF UP), Mgr. I. Petrželová, Ph.D. (botanika, PŘF UP), Mgr. V. Remeš, Ph.D. (zoologie, PŘF UP), Mgr. J. Riedel, Ph.D. (fyzika kondenzovaných látek, PŘF UP), Ing. L. Švábová, Ph.D. (botanika, PŘF UP), Mgr. P. Tomek, Ph.D. (biofyzika, PŘF UP), Mgr. M. Cichá, Ph.D. (antropologie, PdF UP), PaedDr. L. Hlaváček, Ph.D. (pedagogika, PdF UP), Mgr. Ing. R. Saliger, Ph.D. (pedagogika, PdF UP), PhDr. E. Šmelová, Ph.D. (pedagogika, PdF UP), Mgr. R. Šrámek, Ph.D. (antropologie, PdF UP), PhDr. Y. Vrublová, Ph.D. (antropologie, PdF UP).

Dále byli promováni **absolventi doktorských studijních programů Lékařské a Filozofické fakulty UP**: MUDr. M. Berková, Ph.D. (vnitřní nemoci, LF UP), MUDr. I. Abdullateif Dhaifalah, Ph.D. (gynekologie a porodnictví, LF UP), MUDr. V. Doupal, Ph.D. (vnitřní nemoci, LF UP), MUDr. M. Kolínek, Ph.D. (hygienu, preventivní lékařství a epidemiologie, LF UP), MUDr. L. Ševčík, Ph.D. (gynekologie a porodnictví, LF UP), MUDr. P. Vaňa, Ph.D. (lékařská farmakologie, LF UP), Mgr. J. Chřová, Ph.D. (románské jazyky, FF UP), Mgr. J. Černá, Ph.D. (německý jazyk, FF UP), Mgr. MUDr. R. Gregor, Ph.D. (klinická psychologie, FF UP), Mgr. M. Lapčík, Ph.D. (sociologie, FF UP), Mgr. S. Lelková, M.A., Ph.D. (obecné dějiny, FF UP), Mgr. M. Martinková, Ph.D. (anglický jazyk, FF UP), Mgr. T. Pavlica, Ph.D. (anglická a americká literatura, FF UP), Mgr. M. Petrů, Ph.D. (filozofie, FF UP), Mgr. J. Pilátová, Ph.D. (ruský jazyk, FF UP), Mgr. J. Skácelová, Ph.D. (ruský jazyk, FF UP), Mgr. Z. Šigut, Ph.D. (andragogika, FF UP), Mgr. M. Štainer, Ph.D. (andragogika, FF UP), Mgr. Ing. M. Vlček, Ph.D. (filozofie, FF UP).

Ve stejný den proběhlo také slavnostní předání jmenovacích dekretů **docentům, kteří se habilitovali na Lékařské, Filozofické a Přírodovědecké fakultě UP**. Dekrety převzali (v závorce za jménem uvádíme obor habilitace): doc. RNDr. V. Divoký (lékařská biologie), doc. MUDr. J. Herman, Ph.D. (chirurgie), doc. PhDr. V. Cekota (české dějiny), doc. Ing. L. Hlaváč, Ph.D. (aplikovaná fyzika).

-red-

Krátce z Kolegia rektorky UP

■ Na nedávném zasedání Kolegia rektorky UP (19. 9. 2003) se mj. hovořilo o ubytovacím řízení v akademickém roce 2003/2004. V této souvislosti sdělila prorektorka pro záležitosti studentů UP doc. L. Ludíková, CSc., že o ubytování na kolejích UP letos žádalo 6 282 studentů. K 17. 9. 2003 bylo ubytováno 4 726 studentů, 1 556 zůstalo neubytovaných. Doc. L. Ludíková se dále zmiňovala o budoucnosti elektronické podoby přihlášky, kterou jednotlivé fakulty připomínkovaly. Zřejmě i v příštím akademickém roce však studijní oddělení jednotlivých fakult UP budou požadovat k elektronické verzi i její tištěnou podobu. Důvodem jsou mnohé další doklady, o něž (kromě LF UP) fakulty UP potenciální studenti žádají. Doc. L. Ludíková v této návaznosti zmínila svůj pokus zmapovat tuto problematiku na jiných vysokých školách ČR, přičemž došla k zjištění, že na některých vysokých školách se zájemci o studium již přihlašují převážně elektronicky. Návazně na studentské záležitosti byly obecně zmíněny i poplatky za nadstandardní dobu studia na UP.

Členové Kolegia rektorky UP byli také informováni o výsledku žádosti studentů J. Prudkého a F. Kopeckého, kteří žádali jménem nově vznikající studentské organizace Spolek studentů UP o místnost v prostorách FF UP. Jejich žádosti zatím nebylo vyhověno.

Dokončení na str. 4

Vědecká konference o životě a díle Jana Šrámka

■ Čestný doktor olomoucké univerzity Mons. J. Šrámek (1870 Grygov u Přerova – 1956 Praha) opět zavítal na Hanou, samozřejmě obrazně: ve dnech 10.–11. 9. 2003 Katedra politologie a evropských studií a Katedra historie FF UP uspořádaly v Olomouci vědeckou konferenci s mezinárodní účastí na téma *Mons. Prof. ThDr. h.c. Jan Šrámek – kněz – státník – politik*. Jejím cílem bylo nově zhodnotit tuto pozoruhodnou postavu české politiky druhé poloviny 19. a první poloviny 20. století, která je neoddělitelně spjata nejen s historií českého politického katolicismu, s jeho křesťansko-sociálním proudem, s Československou stranou

lidovou, ale i s klíčovými okamžiky národních dějin: vzdělání tento muž stál nepřetržitě téměř 50 let v čele významné politické strany a jejího poslanceckého klubu, v letech první republiky v každé vládě zastával funkci ministra, v Londýně za 2. světové války byl předsedou československé exilové vlády a po návratu do vlasti do roku 1948 působil jako náměstek předsedy vlády. To vše však reprezentovalo pouze jakousi nadstavbu, službu věci katolicismu a národu, neboť jako životní poslání si Šrámek zvolil kněžské působení. Jako duchovní patřil ke generaci, která vstoupila do pastorační práce v 90. letech 19. století pod silným vlivem encykliky Lva XIII. *Rerum novarum* a také idejí katolického modernismu. Toto duchovní zázeční tvořilo bázi pro Šrámkovu veřejnou činnost, ovlivňovalo ji a inspirovalo. Iničiátoři konference současně položili důraz na zařazení této osobnosti do širšího kontextu dějinného vývoje tak, aby Šrámkovi mohlo být vymezeno, po letech zkrakování a prezírání, resp. i falzifikace marxistickou historiografií, objektivně místo v moderních českých dějinách.

Velmi zdařilá konference, na níž zaznělo téměř 30 referátů a sdělení badatelů většinou z univerzitních a akademických pracovišť z České republiky, Slovenska a Slovinska, se nekonala na FF UP náhodně, neboť tvoří nedílnou součást výzkumu dějin českého politického stranictví a politického katolicismu, jenž se na obou pořadatelských pracovištích rozvíjí řadu let a jehož výsledky jsou uročeny v podobě četných studií a monografií, včetně dějin Československé strany lidové a prvního vědeckého a kritického zpracování života a díla J. Šrámka.

Výčet témat jednotlivých referátů (řadu z nich přednesli učitelé působící na UP – vstupní sdělení měl prof. M. Trápl, dále doc. J. Burešová, doc. V. Cekota, dr. K. Komárek, dr. A. Skoupý, dr. P. Šaradín, prof. P. Marek) by neměl na tomto místě větší smysl, je však třeba konstatovat, že jednání přineslo jak řadu nových poznatků ve vztahu ke kořatému životnímu

dílu J. Šrámka, tak také upozornilo na některá bílá místa, jež bude třeba ještě zaplnit. Kdybychom chtěli tuto tezi alespoň v náznamu konkretizovat, Šrámek byl představen jako politik usilující ve všech peripetiích politického života o konsensus, jako muž dohody a jednoty, politického manévru a taktiky, což mu pochopitelně přinášelo na jedné straně úspěch, ale na druhé straně jeho neustálé lavírování političtí odpůrci vnímali jako negativum. Ukazuje se, že výzkum bude nutno detailněji orientovat na vytvoření hlubšího obrazu Šrámka – kněze, důkladněji zmapovat jeho aktivity před první světovou válkou a v jejím průběhu a také zrealizovat tragická léta závěru jeho života, která prožil v internaci pronásledován komunistickým režimem.

Konference o J. Šrámkovi měla i svou společenskou a mezinárodní dimenzi. Ta souvisela především s účastí předsedy KDU-ČSL a ministra zahraničních věcí ČR JUDr. C. Svobody na jednání (byl přijat také rektorkou UP prof. J. Macákovou, CSc., a děkanem FF UP doc. I. Bartěčkem, CSc.), který přednesl referát o šrámkovských tradicích v dějinách ČSL a zejména KDU-ČSL. Z jeho slov byla cítit úcta k J. Šrámkovi a vědomí, že KDU-ČSL v mnohém navazuje na odkaz svého zakladatele, nicméně práce jen pracuje v odlišném politickém prostředí. Nemění ohlas mezi padesátkou účastníků jednání měla návštěva olomouckého biskupa Mons. J. Hrdličky, která byla výrazem skutečnosti, že římskokatolická církev se k tomuto knězi hlásila a hlásí dodnes pro jeho nesporné zásluhy zejména ve sféře úpravy poměru státu a církve za první republiky. Na závěr zmíníme ještě aktivní účast profesora teologické fakulty v Lublani J. Juhanta, jehož vystoupení evokovalo někdejší úzké styky českých a slovinských křesťanských sociálů a Šrámkovy jihoslovenské inspirace.

Prof. P. Marek, Dr., vedoucí Katedry politologie a evropských studií FF UP

▲ Slavnostní mši byl v pondělí 22. 9. v Chrámě Panny Marie Sněžné zahájen **nový akademický rok** za účasti děkana CMTF UP doc. P. Chalupy, Th.D. (na snímku v popředí) a arcibiskupa olomouckého Mons. J. Graubnera.

-red-, foto -tj-

IX. Tománkovy dny ve Zlíně

■ Ve dnech 11. a 12. 9. 2003 se v příjemném prostředí zlínského hotelu Moskva konalo již deváté setkání českých a slovenských bronchologů. Konferenční měla ukázat současný stav endoskopické techniky používané v diagnostice a léčbě plicních nemocí. Akce se konala pod odbornou garancí Kliniky plicních nemocí LF UP, FN Olomouc a byla velmi pozorně připravena prim. Krynskou po společenské i organizační stránce.

Při velkém počtu přednášek bylo jediným problémem dodržet časy určené pro jednotlivé sekce. V úvodu prim. Hlobil (Luhačovice) vzpomněl osobnost prim. MUDr. A. Tománka a jeho význam pro českou bronchologii, pak již začala sekce věnovaná diagnostické bronchoskopii. Prostor byl věnován některým novějším a diskutovaným technikám, jako je fluorescenční technika v laboratorních podmínkách i klinice (Čavarga – Košice, Votruba – Praha) a endosonografie (Pešál – Brno). Transbronchiální biopsie plic byly hodnoceny ve vztahu k diagnostice intersticiálních plicních procesů (Zatloukal – Olomouc) nebo periferních plicních lézí (Jirmanová – Praha), kde odběr tkáně pomocí bronchoskopu nahrazuje nepoměrně invazivnější chirurgický přístup. O různých typech intrabronchiálních metastáz hovořil Homolka (Praha), o srovnání endoskopických a histologických nálezů u nádorů zpracovala sdělení Babičková (Brno). Vzácné kazuistiky osteoplastické tracheobronchopatie a tracheobronchiální amyloidózy prezentovaly Krynská (Zlín) a Petřík (Praha). O nutnosti bronchoskopického vyšetření nemocných po dlouhodobé intubaci, kteří jsou ohroženi vznikem tracheální stenózy vypovídala práce Zimulové (Zlín). Bronchoskopii jako šetrnou metodu i pro seniory prezentoval Koblížek (H. Králové) na základě vlastního souboru 749 vyšetřených nemocných s průměrným věkem 78 let.

V terapeutické části prim. Majer (Bratislava) prezentoval soubor 48 vdechnutých cizích těles, úspěšnost endoskopické extrakce byla 95,8 %. Kolek (Olomouc) uvedl zkušenosti s bronchoskopickým odstraněním 40 benigních nádorů, z nichž některé měly průměr větší než tři cm. Odstranění extrémně elastického polypu ukázal na videozáznamu. Skříčková (Brno) na souboru 408 výkonů hodnotila význam bronchoskopie prováděné mimo bronchologické pracoviště. Marek (Olomouc) upozornil na speciální

techniku anestezie u dětí. Iničiální zkušenosti s elektrokauterizací nádorů prezentoval Tudík (Kvietnica).

V samostatné sekci věnované stentům se ukázalo, že zatím jen málo pracovišť může zajistit rutinní aplikace protéz. V Olomouci (Kolek) bylo zavedeno přes 150 stentů, v Motole (Marel) bylo bronchology implantováno 94 stentů. Oba upozornili na výhody, ale i komplikace při zavádění stentů u benigních i maligních onemocnění bronchů a průdušnice. Zajímavé kazuistiky „stentování“ prezentovali Trefný (Praha) a Jakubec (Olomouc).

Další sekce se věnovala tvorbě standardů bronchoskopických metod. Byly zatím vytvořeny dva (flexibilní bronchoskopie – Kolek, rigidní bronchoskopie – Marel), další standardy jsou připravovány (BAL – Skříčková, urgentní bronchoskopie – Roubec – Ostrava, dětská bronchoskopie – Pohunek – Praha). Při jejich tvorbě se lze opřít o nové standardy v zahraničí, ale vlastní význam se teprve hledá. Pro pneumology by měly být orientací v tom, jaké vybavení je pokládáno za bezpečné pro jednoduché event. složitější bronchoskopické techniky.

V odpoledních hodinách 12. 9. probíhala sekce chirurgická. Zde byly prezentovány další endoskopické metody používané v diagnostice respiračních nemocí, jako je videomediastinoskopie (Šimánek – Plzeň) a videotorakoskopie (Klein – Olomouc). Zazněly také přednášky s tematikou benigních nádorů plic z jasných buněk (Stolz – Praha), intralobární sekvestrace (Vodička – Plzeň), léčby pneumotoraxu (Klein – Olomouc) a rozšířených plicních resekcí (Habal – H. Králové).

Paralelně probíhala sekce endoskopických sester, kde se vzpomínalo na začátky práce na některých rozvíjejících se pracovištích a pak se hodnotila pomoc sester v různých endoskopických situacích. Referovali Tomancová, Bernatíková, Rozumová, Balíková (Zlín), Lincová (Brno), Zittová (Olomouc), Ščupák (Ostrava), Škrabalová (Brno).

V sekci intervenčních pneumologických metod podal přehled Plutinský (Nitra), který také uvedl vlastní zkušenosti s nacenou biopsií pohrudnice (274 pacientů) a diagnostickou torakoskopií (85 výkonů). Obě metody hodnotil jako komplementární, dobře použitelné v diagnostice pleurálního syndromu i jiných diagnóz. O výsledcích punkce hrudníku pod sonografem referoval Ondřejka (Vyšné Hágy) a o komplexní léčbě aspergilomu plic Pešek (Plzeň). Hrazdírová (Brno) prezentovala vlastní zkušenosti s intervenční bronchologií se zdůrazněním možných omylů, o nichž by měl broncholog vědět.

V posterové sekci prezentoval své rozsáhlé zkušenosti s endoskopickým laserem Bartoň (Jevíčko). Klein (Olomouc) ukázal možný vztah molekulárních parametrů kancerogeneze a prognózy operovaných nemocných. Další poster prezentovali Bajcár (Nitra), Bohanes (Olomouc), Vlachová (Praha), Michalčíková (Nitra) a Kacrová (Zlín).

IX. Tománkovy dny potěšily velkou účastí a tvůrčí atmosférou. Náplň konference potvrdila, že se bronchologické metody stále rozvíjejí a jejich podíl na diagnostice a léčbě respiračních nemocí stoupá.

Prof. V. Kolek, DrSc.,
přednosta Kliniky plicních nemocí a TBC LF UP

Prohlášení Rady vysokých škol

■ Předsednictvo RVŠ vyjadřuje hluboké znepokojení nad stavem a výhledem financování oblasti vzdělávání a vědy. V akademických obcích narůstá obava, že projevy podpory a příznání statutu rozpočtové priority oblasti vysokoškolského vzdělávání a vědy zůstanou v podobě deklarace či nenaplněného příslibu.

Vysoké školství se reformuje, je připraven nový model jeho financování. Podstatou reformy je orientace na kvalitu činnosti vysokých škol, mobilitu studentů a učitelů, úspěšnost v evropském a světovém prostoru vzdělávání a vědy i na sociální podmínky studentů, nejde tedy jen o zlepšení mzdové situace vysokoškolských učitelů. Toto si vyžaduje pro rok 2004 zvýšení dotace cca o 5,2 mld. Kč oproti roku 2003. Uvedený meziroční nárůst je nutné posuzovat nejen z hlediska zmíněné reformy, ale i ve světle několikaletého poklesu reálné dotace veřejným vysokým školám, a to v době, kdy významně rostla nabídka studijních možností. Návrh byl prezentován Českou konferencí rektorů a Radou vysokých škol představitelům státu, odborně veřejnosti a poslancům reprezentujícím celé politické spektrum. Nyní jde o to, zda slušná argumentace a orientace na budoucnost neprohraje s nutností zaplatit pokuty za vážná morální selhání a vychytralé chování osob, které využívají nedostatků legislativy.

Oblast vysokých škol je v našem státě chronicky podfinancovaná, což kontrastuje se skutečností, že jsme jasně neúspěšnější zemí mezi kandidátskými zeměmi EU v rozsahu zahraničních investic na obyvatele. Stát dokázal napomoci příchodu investorů, ale nyní je nutné, aby investoři mohli počítat s vysoce kvalifikovanou a všestranně kompetentní pracovní silou. Potvrzení úspěšné orientace na zahraniční investory vyžaduje investici do vzdělávání a vědy.

Akademické obce používají nátlakových akcí, jako je stávka, velmi zřídka (rok 1969, 1989). Akademickému světu je vlastní analytické zdůvodňování, diskuse a zdá se, že i sebeobětující ochota počkat či uskomnit se. Ovšem je-li tato uvážlivost vnímána jako slabost a je-li odpovídající řešení neustále odkládáno, může dojít k velmi radikálnímu vystoupení studentů a pracovníků veřejných vysokých škol. Prosíme a žádáme proto politiky, manažery i další občany o odpovědné posouzení výdajů státu z hlediska budoucnosti.

Toto prohlášení schválilo Předsednictvo Rady vysokých škol na svém zasedání v Karolinu dne 18. 9. 2003.

Kontakt: doc. F. Ježek, CSc., předseda RVŠ, jezek@kma.zcu.cz, mobil 724 594 959; prof. J. Bednář, CSc., místopředseda Rady vysokých škol kmop@mff.cuni.cz, tel. 221 912 548; Bc. J. Nantl, předseda Studentské komory RVŠ, pedseda@skrvs.cz, mobil 605 114 807.

-red-

Krátce z Kolegia...

Dokončení ze str. 3

Rektorka UP informovala členy Kolegia rektorky o nedávném zasedání ČRK (viz ŽUP č. 1, str. 1 a 4).

O investičních aktivitách hovořil Ing. J. Jirka, kvestor UP, který mj. zmínil nevyhovující stav Menzy UP, jejíž rekonstrukce je nutná do dvou let. Informoval také o přípravách dalších investičních akcí – PíF UP Envelope (připravuje se zadání projektu, zahájení stavebních prací lze očekávat ve druhé polovině příštího roku), rekonstrukce Křížkovského 10 (zpracovává se studie, akce bude muset probíhat po etapách v několika letech), rekonstrukce sálové části PF UP (připravuje se na rok 2004), zmíněna byla příprava dostavby Teoretických ústavů LF UP. Z letošních akcí informoval o dokončení pracoviště pro Ústav cizích jazyků LF UP (na Šmeralově ul.) a nové výdejné v Neředině, jejíž dokončení a zprovoznění lze očekávat nejdříve koncem října 2003. Vysokou částku si v letošním roce vyžádá ještě vybudování horkovodních předávacích stanic, jež souvisejí s přechodem centrálního vytápění z parovodu na horkovod (týká se oblasti Envelopy a Žižkova náměstí).

V průběhu jednání Kolegia rektorky UP bylo zmíněno také Stipendium města Olomouce, jehož návrh v upravené verzi Rada města Olomouce schválila. (Informace o možnosti podávat žádosti bude zveřejněna po podpisu smlouvy). Hovořilo se také o návrhu Kolektivní smlouvy, který byl zaslán odborům (PhDr. V. Klopalovi) a také o zasedání VR PF UP (22. 9. 2003), na němž se jednalo o akreditaci PF UP.

Po ukončení zasedání Kolegia rektorky UP probíhalo jednání o Rozvojových programech pro veřejné vysoké školy na rok 2004.

-map-

Poznámka

Motivace

Na naší Přírodovědecké fakultě vyhlásili pozoruhodnou akci (viz ŽUP č. 29, str. 4; c. 31, str. 6). Testuje ochotu a způsobilost pracovníků k adaptaci na aktuální požadavky pozitivního rozvoje oborů a fakulty jako celku. Dává příležitost všem zaměstnancům a odměňuje vybrané podle výkonu a věku. Motivační pobídkou tu jsou peníze. Nemalé peníze. Cílem akce je zvýšit hospodárnost v nakládání s fakultní dotací (decentralizací rozhodování), omládit pedagogický sbor a zkvalitnit jeho kvalifikační strukturu (peněžními odměnami za brzké habilitace a profesury) a zvýšit počet publikací vycházejících z fakultních pracovišť (peněžními odměnami autorům). Nežůstane-li akce jen gestem jednoho roku, mohla by účinně přispět k optimalizaci struktury a funkce fakulty. Její postavení na univerzitě a ve státě bude posíleno, otevřou se

ji další mimorozpočtové zdroje peněz, její renomé vzroste. Protože čím více bude na fakultě profesorů a docentů vědecky a publikačně produktivních (a výzkumných skupin kolem nich), tím větší budou šance u grantových agentur, akreditačních komisí a na ministerstvech. Tím přitažlivější bude tvůrčí ovzduší na pracovištích pro mladé adepty vědy.

Tento pobídkový „experiment“ je asi na jiné fakulty nepřenosný. Kde bychom na to vzali – řeknete si. Jenže, co když se nám to tak jeví jen na první pohled? Není idea selektivní podpory mladých, výkonných, publikačně produktivních pracovníků ve skutečnosti jediným rozumným a spravedlivým východiskem z problémů pro celou univerzitu?

-mh-

Populární kultura a demokracie – téma konference amerikanistů

■ Již po desáté se v prostorách Filozofické fakulty UP sešli učitelé anglické literatury a jazyka. Letošní konferenci amerikanistů zahájila 1. 9. 2003 E. Earlová (na snímku uprostřed s rektorkou UP), kulturní atašé americké ambasády.

Jak Žurnál UP potvrdil Mgr. R. Hýsek z Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP, na zvolené téma *Populární kultura a demokracie* letos v Olomouci rokovalo pětadvacet účastníků z devíti zemí (ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Srbsko, Rumunsko, Německo, USA, Taiwan). *Přednášky hojně navštěvovali také kolegové a studenti z Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP. Je potěšující, že kolokvium amerikanistů vytváří své stabilní a věčné publikum*, dodal Mgr. R. Hýsek. Jestliže zlatým hřebem loňského setkání amerikanistů byla diskuse prof. J. Jařaba se spisovatelem a předsedou PEN Klubu J. Stránským, za letošní vrchol konference je možné považovat setkání

s prof. J. Straufferem z Harvardské univerzity, významnou osobností v oboru afro-amerikanistiky. Podle slov Mgr. R. Hýska pak k vynikajícím patřily také přednášky Ch. Gannona a J. Grovea, kteří olomouckou konferenci amerikanistů již navštívili v dřívějších letech, úspěch sklídily také přednášky místních pedagogů PhDr. M. Pepníka a PhDr. M. Arbeita. *Cílem pravidelných konferencí amerikanistů na půdě UP je umožnit setkání předních světových amerikanistů s místními, tj. českými, slovenskými, obecně středoevropskými a východoevropskými pedagogy a studenty. Týdenní soustředění na jeden pečlivě zvolený aktuální aspekt americké kultury a politiky umožňuje hlubší ponoření do tématu, zmínil k záměrům setkání Mgr. R. Hýsek a dodal, že jednou z hlavních předností této konference je velký prostor pro formální i neformální diskuse. Za oněch deset let se olomouckého kolokvia amerikanistů zúčastnilo několik stovek lidí z celého světa, mnohé účastníky pak díky těmto konferencím spojuje dlouholeté přátelství*, řekl závěrem.

Setkání amerikanistů z celého světa každoročně pořádá Centrum pro srovnávací kulturní studia při Katedře anglistiky a amerikanistiky FF UP, Velvyslanectví USA a Česká a Slovenská asociace amerikanistů.

Vydavatelství UP vydalo v letošním roce sborník přednášek obsahující poslední dva ročníky konference, letošní přednášky pak budou publikovány v průběhu jara r. 2004. Pro příští konferenci si amerikanisté zvolili téma „How Native are Americans?“ („Jak původní jsou Američané?“).

M. Hronová, foto - dan-

Sociálně právní ochrana a pomoc seniorům ve zdraví a nemoci

■ Dne 11. 9. 2003 byla pořádána Ústavem sociálního lékařství a zdravotní politiky v aule LF UP v Olomouci konference Sociálně právní ochrana a pomoc seniorům ve zdraví a nemoci. Přednostou Ústavu sociálního lékařství a zdravotní politiky je prof. I. Gladkij, CSc., který vystoupil s přehledným a přínosným úvodním referátem *Stárnutí a otázky zdravotní politiky*. Konferenci přišli otevřít doc. Č. Čihálik, CSc., děkan LF UP a Ing. M. Tesařík, primátor statutárního města Olomouce, kteří převzali nad konferencí záštitu. Záštitu také převzali Ing. J. Březina, hejtman Olomouckého kraje a MUDr. J. Vomáčka, Ph.D., ředitel Fakultní nemocnice v Olomouci. Organizátory a koordinátory konference byly PhDr. J. Králová a Mgr. K. Ivanová Ph.D. Konference byla součástí *Evropského roku zdravotně postižených*, jehož koordinátorem je Krajský úřad Olomouckého kraje. Jednalo se o první konferenci s účastí veřejnosti.

Hlavním podnětem konference byly současné demografické trendy, které ukazují prodlužující se průměrnou délku života, čímž se prodlužuje také období stáří. To nás nutí k řešení otázek v rozvoji péče o seniory. U stále rostoucí populace seniorů je potřeba řešit problematiku společenských důsledků, zdravotní, ale i sociální problémy, potřeby a zájmy, které se značnou měrou dotýkají kvality života seniorů.

Hlavními cíli konference jsou výstupy, které pak mohou sloužit jako zdroj mapující současný stav a potřeby dané oblasti a také zdroj inspirace při zvažování koncepcí, legislativních návrhů pro krajský úřad, magistrát, obecní úřady, MPSV ČR, MZ ČR, organizace, podklad výukového materiálu pro LF UP v Olomouci a také přiblížení celkové problematiky, současného stavu a plánu do budoucnosti veřejnosti.

Byla zde nastíněna tato problematika: *Integrace zdravotně-sociálních služeb, rozsáhlejší síť těchto služeb, zejména ošetřovatelských ústavů; posílení domácí péče, aby mohli být seniori co nejdéle v domácím prostředí; respitní péče, která umožní pečovateli alespoň základní osobní komfort; podpora kvalifikované rehabilitační péče (fyzioterapie je základním úspěchem léčení postižených); vzdělávání, kontinuální profesní edukace poskytovatelů péče, zdravotníků a poskytovatelů sociálních služeb v oblasti gerontologie, integrovaný přístup ke zdraví, sociální pohodě a péči o seniory; současný platný právní rámec v České republice, který nedefinuje pojem sociálněprávní ochrana seniorů.*

V dopoledním programu se svými přednáškami k této problematice také vystoupili Mgr. L. Špirudová, proděkanka LF UP pro nelékařská studia, Bc. H. Ryšánková z MZ ČR, Mgr. K. Čermáková z MPSV ČR, Peadr. M. Pilát, vedoucí odboru sociálních služeb a zdravotnictví Magistrátu města Olomouce a Bc. Z. Vočka, vedoucí oddělení sociálních služeb odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje.

V odpolední panelové diskusi pak vystoupili a na dotazy odpovídali: Mgr. E. Machová (odbor sociálních služeb a zdravotnictví, Magistrát města Olomouce), Bc. Z. Vočka, Mgr. L. Machytka (ředitel Všeobecné zdravotní pojišťovny Olomouc), Mgr. J. Važánová (ředitelka Hospic – Sv. Kopeček), MUDr. J. Podivinský (ředitel Zdravotně odborného léčebného ústavu, Moravský Beroun), MUDr. V. Jukl (ved. odd. péče o zdraví Odboru zdravotnictví, KÚ Olomouc), MUDr. Z. Zábaj (primář odd. geriatry, FNO), PhDr. D. Jarošová, Ph.D. (ved. Katedry managementu a služeb zdravotnictví, Zdravotně sociální fakulta, Ostravská univerzita) a další odborníci. Jako významní představitelé těchto organizací se tímto snažili přiblížit všem zúčastněným, jakým způsobem je postarano o seniory v Olomouckém kraji, a možný nástin do budoucnosti. V závěru byl ponechán prostor pro volnou diskusi jak seniorů, tak oficiálních účastníků. Doprovodným programem byly posterové a informační stoly ve vstupní hale.

Věříme, že všechny podněty z této konference mohou přispět k lepší koordinaci a zlepšení kvality zdravotně sociální péče o seniory.

Mgr. I. Solichová, Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP, foto - tj-

Pozvánka na operu

Pod záštitou primátora města Olomouce Ing. M. Tesaříka a za finanční podpory Statutárního města Olomouce pořádá Katedra hudební výchovy PdF UP v Uměleckém centru UP (atriu) v termínech **3. 10. 2003** ve 20.30 hod. a **5. 10. 2003** ve 20 hod. operu v postminimalistickém stylu na barokní libreto z roku 1727 **ENDYMIO**.

Autor: T. Hanzlík, libreto – D. Kopecký (1696–1758). Endymio – J. Mikušek (kontratenor), Diana – M. Večeřová (soprán), Aurilla – J. Synková (alt), Thyrsus – M. Harvánek (tenor), Sylvanus – P. Maška (bas), Chorus Mauritiensis – sbormistr T. Klásek a Ensemble Damian; kostýmy – V. Johnová, nastudování a režie: T. Hanzlík.

-red-

Připravuje se konference muzikologů

Katedra muzikologie FF UP zve na vědeckou konferenci na téma *Hudba v Olomouci II – historie a současnost. In honorem Robert Smetana*. Uskuteční se ve dnech **24.–25. 11. 2003** v Uměleckém centru UP v rámci projektu *Výzkum historie a kultury Moravy jako modelu pro existenci euroregionu*.

Zahájení konference je plánováno na 24. 11. ve 13 hod., ukončení 25. 11. ve 12 hod.

-red-

Změna otevírací doby v Knihovně UP

Ústřední knihovna (Zbrojnice) má od 22. 9. opět otevřeno do 22 hodin. Otevírací doba je nyní následující: Po–Čt: 9.00–22.00; pá: 9.00–19.00; so: 9.00–13.00 hod.

-kup-

Ukázkové cvičení Tai Chi

Sdružení Taoistického Tai Chi v ČR zve na ukázkové cvičení taoistického Tai Chi v Olomouci. Ukázka proběhne **29. 9. 2003** v 18 hod. v tělocvičně ZŠ Na Hradě (přezůvky s sebou). Zahájení kurzu pro začátečníky proběhne 6. 10. 2003 v 18 hod. tamtéž. Blíží informace získáte v Centru Sdružení taoistického Tai Chi: Haštalská 11, Praha 1, tel. 224 819 619, nebo na info@taoist.cz, <http://www.taoist.cz>.

-red-

Akademický sbor Žerotín přijme nové zpěváky

Akademický sbor Žerotín při Moravské filharmonii Olomouc pořádá konkurz na místa zpěváků.

Nabízí širokou možnost uplatnění pěveckých schopností, profesionální umělecké vedení, zajímavé projekty, pravidelnou spolupráci s Moravskou filharmonii, bohatou koncertní činnost v tuzemsku i v zahraničí, rozvoj hudebního vzdělání aj.

Od zájemců se očekávají dobré pěvecké předpoklady, alespoň základní hudební vzdělání, časová flexibilita, zájem o sborový zpěv, věk od 15 let.

Zájemci se mohou dostavit do Mozartova sálu MFO (vchod z ul. Divadelní) **30. 9. nebo 1. 10. 2003** vždy v 17.30 hod.

Případné bližší informace: tel. 603 464 012, <http://www.zerotin.cz>.

-mah-

HABILITACE

Přírodovědecká fakulta UP

Dne **29. 9. 2003** ve 13.30 hod. se uskuteční habilitační přednáška s názvem *Využití magnetochemických měření v chemii koordinačních sloučenin*. Přednášku proslaví **RNDr. Z. Šindelář, CSc.**, Katedra anorganické chemie PříF UP (posluchárna Katedry anorganické chemie, Křížkovského 10, Olomouc).

Dne **1. 10. 2003** ve 14 hod. se uskuteční habilitační přednáška s názvem *Dynamické změny v elektrolyze*. Přednášku proslaví **Ing. J. Pospíšal, CSc.**, Mendelova Univerzita v Brně (posluchárna chemie 31, tř. Svobody 8, Olomouc).

-přf-

Nabídka studijního pobytu v USA

V rámci Merrillova programu 2004–2005 vyhlašuje Kancelář zahraničních styků RUP konkurz na roční studijní pobyt v USA. Hlásit se mohou studenti 2.–4. ročníků všech fakult, občané ČR, možnost uplatnění studentů Lékařské fakulty UP je však značně omezena.

Podrobnosti o programu a formuláře přihlášek obdržíte v Kanceláři zahraničních styků RUP, Křížkovského 8, Olomouc.

Termín odevzdání přihlášek je **24. říjen 2003** (www.upol.cz/resources/ilo/Merrill.htm).

-red-

Exkurze ve Zbrojnicí

Seznamte se s naší knihovnou, jak se v ní orientovat, zacházet s katalogem, kopírovat, a dozvíte se řadu dalších užitečných věcí potřebných při studiu. Exkurze se konají kterýkoliv pracovní den od 7.15 do 9 hod. po předchozí domluvě.

Kontakt: Ústřední knihovna UP Biskupské nám. 1, p. Mazal, tel. 585 631 750, 1860, e-mail: mazalj@rupnw.upol.cz.

-maz-

Astronomický kurz

Astronomická pozorovatelna UP v Olomouci-Lošově otevírá v akademickém roce 2003/2004 jednorocní astronomický kurz. Účastníci kurzu se naučí orientovat na obloze, poznávat jednotlivá souhvězdí a objekty a dozvíte se množství zajímavých informací z různých oblastí astronomie a astrofyziky. Kurz bude zaměřen i prakticky, jeho účastníci se naučí pracovat s dalekohledy a využívat internetu a dalších zdrojů k získávání potřebných astronomických informací. Úspěšní absolventi kurzu se mohou stát spolupracovníky astronomické pozorovatelny UP jako tzv. demonstrátoři; ti se podílejí na zajištění pozorování pro veřejnost a v budoucnosti případně i na odborné činnosti pozorovatelny.

Zahajovací lekce astronomického kurzu se koná ve čtvrtek **9. 10. 2003** v 16 hod. v učebně E10 Katedry teoretické fyziky PŘF UP (tř. 17. listopadu 50). Syllabus kurzu je k nahlédnutí na adrese <http://www.upol.cz/resources/ktf/semn.html>.

Kurz je určen zejména studentům, v případě zájmu ale i zaměstnancům UP. Není zařazen do kreditového systému, tj. případná účast je zcela dobrovolná.

Kontakt: Mgr. E. Kovářová, Katedra teoretické fyziky PŘF UP, tř. 17. listopadu 50, tel. 585 634 105, e-mail: kobzova@risc.upol.cz.

-koe-

Úprava cen za reprografické služby ve VUP a KUP

Knihovna a Vydavatelství UP si dovolují oznámit svým uživatelům, že s platností od **22. 9. 2003** dochází k následující úpravě cen za reprografické služby:

Formát	Vollné listy		Vázané listy*	
	původní cena	nybí	původní cena	nybí
A4/1	1,30 Kč	1,- Kč	1,60 Kč	1,30 Kč
A4/2*	2,10 Kč	1,70 Kč	2,50 Kč	2,10 Kč
A3/1	2,60 Kč	2,10 Kč	2,80 Kč	2,50 Kč
A3/2*	3,- Kč	3,30 Kč	3,60 Kč	3,60 Kč

Služby označené * poskytuje pouze VUP.

Důvodem snížení cen je změna dodavatele kopírovacích služeb (firma TARAN, s. r. o.) a z toho plynoucí možnost úpravy cen.

-vup-

Oprava

V Žurnále UP č. 1 v rubrice Vydavatelství UP byl v části **červencová produkce** na základě mylného podkladu uveden nesprávný název skriptu M. Janury: **Úvod do biochemie pohybového systému člověka**. Správný název je **Úvod do biomechaniky pohybového systému člověka**.

Za chybu se autorovi i čtenářům omlouváme.

-kop-

Noví profesoři a profesorky UP

Jak jsme již v závěru minulého ročníku Žurnálu UP (č. 31/12) informovali, mezi 97 novými profesory, které 5. 6. 2003 jmenoval v pražském Karolinu prezident ČR, bylo i sedm členů akademické obce UP: **prof. I. Fialová, Dr., prof. Z. Hradil, CSc., prof. P. Marek, Dr., prof. J. Ulrichová, CSc., prof. J. Veselý, CSc., prof. M. Hrabovský, DrSc., prof. P. Klapil, CSc.**

Nově jmenovaným profesorům a profesorkám ještě jednou blahopřejeme a prvním medailonem po čase znovu otevíráme naši rubriku, ve které představujeme významné osobnosti UP.

Prof. PhDr. Ingeborg Fialová, Dr. (1961)

Filozofická fakulta UP, vedoucí Katedry germanistiky. Obor: dějiny německé literatury.

Vědecká a výzkumná specializace: romantika, literární expresionismus, pražská německá literatura, německá židovská literatura, německá literatura z Moravy.

Prof. I. Fialová je autorkou (spoluautorkou) 35 vědeckých publikací, z toho 23 publikovaných v zahraničí.

Významné publikace z posledních pěti let:

I. Fialová: *Několik kapitol o literárním expresionismu německém, rakouském a pražském*. Votobia, Olomouc 2001, 366 str.

I. Fialová: *Mähren – ein Sonderweg der deutsch-geschrieben jüdische Literatur?* In: *Conditio Judaica*, Bd. 38, Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2002, str. 119–126.

I. Fialová: *Jüdische Figuren und das Thema der jüdischen Assimilation bei Marie von Ebner-Eschenbach, Ferdinand von Saar und Jakob Julius David*. In: *Spurensuche in Sprach- und Geschichtslandschaften*. Festschrift f. Ernst Erich Metzner. LIT-Verlag, Münster/Hamburg/London, 2003, str. 123–134.

Edice knižní řady „Beiträge zur mährischen deutschsprachigen Literatur“. Vydavatelství UP, Olomouc, dosud pět svazků.

Poslední kongresovou přednášku na téma *Das mährische Schlesien* pronesla prof. I. Fialová v rámci konference s názvem „Schlesien“ (Dresden/Görlitz 2002).

Prof. I. Fialová vede tři doktorandy v oboru dějiny německé literatury. Přednáší na FF UP epochy německé literatury (romantika), základy filologie, základy literární vědy, dějiny, kulturu a literaturu Židů a nabízí výběrové přednášky k jednotlivým epochám (tématům).

-red-, foto -tj-

Svého titulu si moc nevážím

Je možné, že můj – tímto titulkem vyjádřený – postoj k nejvyššímu akademickému titulu, jehož slavnostní propůjčení v pražském Karolinu provází potřásání rukou s nemilovaným prezidentem a ministryní školství, která není schopna (ani ochotna?) vymoci pro život českého vysokého školství důstojnější podmínky, budou mnozí považovat za šokující, či dokonce za znesvěčující, leč tento postoj nejlépe vyjadřuje můj rozpolcený pocit ze jmenování profesorem: srovnám-li totiž svůj „vědecký výkon“ s tím, co vědí, umí, reprezentují, jakou vědeckou i životní moudrost v sobě noci „skuteční“ profesoři v mém okolí, prof. Václavek, prof. Petru, prof. Macháček, prof. Komárek, doc. Topolská a hrstka dalších, pak mi vychází jen závatř a stud vyvolávající propastný rozdíl: zejíci mezery ve vzdělání v oboru, nedovzdělanost v základech humanitních věd, matnost a plytkost myšlení, nedostatek badatelské zvědavosti (způsobený pohodlností), životní filozofie na hony vzdálená moudrosti. Moje profesura je karikaturov svého, co by profesorský titul měl zástupně reprezentovat.

Skutečnost, že byl propůjčen i mně, svědčí o nedobrém vývoji ve společnosti i uvnitř akademické obce: politika akreditačních komisí ministerstva školství, které přiznávají akreditace bez ohledu na dějiny – zejména – humanitních oborů, jež byly v minulých komunistických letech krutě decimovány (např. můj germanistický literární obor reprezentoval v roce 1989 jediný, tehdy asi sedmdesátiletý profesor, všichni ostatní měli zákaz činnosti či aspoň zaražený postup, moje – tedy mladá, dnes střední – generace byla z univerzit zcela vymýcena, nedala-li se do služeb strany, germanistika obecně byla z vědního oboru s velkou tradicí v Čechách ponížena na pouhou výuku cizímu jazyku pro budoucí učitele apod.), nás, univerzitní obec, nutí účastnit se inflační spirály, společenské hry „jak vyrobit ročně co nejvíce profesorů, aby se nic nepoznalo“. Nutí nás k tomu ale i všudypřítomný „duch doby“, ideologie utilitarismu, pragmatismu, akcelerace mladí – povýšená na svátost, vedle níž hodnoty jako moudrost, duch, duchovní statky, hluboká vzdělanost bez diktátu účelovosti (jejíž získání trvá mnoho let), čistá radost z myšlení a zkoumání bez „společenské poptávky“, jistý elitarismus univerzitních kruhů působí jako

středověké anachronismy, ne-li jako výraz „nedemokratického zpátečnictví“. Vláda (a nejen ta dnešní socialistická) má v ruce mocné zbraně v boji s takovým „zpátečnickým“ – účelové rozdělování stále menšího objemu peněz – a ovládá je dokonale: rozděl a panuj. Čím víc peněz univerzité chybí, tím víc se o nich mluví ve všech grémiích, na všech úrovních, tím méně pozornosti se věnuje daleko zásadnějším problémům, jako: jak uchránit univerzitní/univerzitální vzdělanost před krátkodobými tlaky trhu práce, jak zabránit přeměně univerzity v modul vyššího učivoškolství prezentovaného výlučně v tříletých bakalářských studijních programech, jak se vymanit ze společenského tlaku usměrňujícího nástrojem výběrových řízení všech možných „rozvojových programů“ dokonce tématu výzkumu, jak uchránit poctivě, lucidně, časově náročné myšlení před triviálností všeho druhu atd. Čím víc peněz univerzité chybí, tím méně jsme schopni a ochotni dohodnout se i mezi sebou, napříč fakultami, napříč obory, neboť každý primárně bojuje „za své družstvo“ – o přežití.

Jak být v takové situaci pyšný na získání akademického titulu profesora? Pýcha, hrdost, sebeuspokojení tu rozhodně nejsou na místě – byť třeba za mnou i jakýsi kus práce byl vidět: podíl na vytvoření Centra pro výzkum moravské německé literatury, podíl na několika grantech, několik publikací, několik referátů na mezinárodních konferencích, edice knižní řady, několik popularizačních článků a vystoupení, reforma studia germanistiky atd. Pomyšlení, že díky mému novému titulu má olomoucká germanistika z hlediska akreditace na několik let vystaráno, přináší sice jisté uspokojení, ale je pohříchu přizemně utilitaristické. Existuje jediný způsob, jak se mohu „smiřit“ s přidělením titulu profesora: tento titul není cílem a poslední metou „vědeckého růstu“, jak bývá obecně prezentován a vnímán (např. i při diskusích vědeckých rad a jak o něm při předávání diplomů mluvil plný pýchy – vzhledem k vlastnímu profesorskému titulu – i prezident), nýbrž může být jen startovní čarou k dlouhé cestě za nedosažitelným ideálem, za jmenovanými hodnotami.

Prof. I. Fialová, Dr.,
vedoucí Katedry germanistiky FF UP

O výzkumu nedávné historie moravských univerzit /I/

Na začátku minulého týdne se na UP uskutečnil křest (viz str. 1) ojedinelé publikace *Kapitoly z dějin univerzitního školství na Moravě v letech 1945–1990*, která představuje výsledek tříletého projektu podpořeného Grantovou agenturou ČR. Autorský kolektiv se ujal tématu, jehož komplexní zpracování dosud v české historiografii chybělo; badatelé z olomoucké UP a brněnské Masarykovy univerzity, vedeni hlavním řešitelem projektu PhDr. P. Urbáškem, ředitelem Archivu UP, připravili na základě výzkumu dochovaných pramenů ojedinelou syntetizující publikaci o dějinách obou moravských univerzit, přičemž přihlédli i k obecnému kontextu vývoje českých vysokých škol a dějinám studentského hnutí. Práce historiků – PhDr. P. Urbáška, ředitele Archivu UP, PhDr. J. Pulce, ředitele Archivu MU v Brně (spolurešitele výzkumného úkolu), PhDr. K. Konečného, CSc., z Katedry historie FF UP v Olomouci a PhDr. J. Kalendovské (Archiv MU v Brně) – se přitom opírala již o nemalé zkušenosti z výzkumné práce v minulých letech. O průběhu badatelských prací, podpořených grantem ve výši 1 milionu 600 tisíc Kč, a konečném výsledku projektu jsme zkusili s PhDr. P. Urbáškem.

Jakou koncepci jste pro dějiny univerzitního školství na Moravě zvolili a na jaké vývojové etapy jste je rozčlenili?

Chronologicky jde o období 1945–1990, pro jehož jednotlivé etapy jsme zvolili mezníky 1945–1960, 1960–1975, 1975–1985, 1985 – 17. 11. 1989, listopad 1989 – polovina roku 1990; konečným mezníkem bylo vydání nového vysokoškolského zákona.

Za nejproblematičtější lze označit mezníky 60. let, která představují přelomové období, v jehož rámci došlo k pokusu o organizační změny ve struktuře vysokých škol i o jejich kvalitativní proměny, což bylo iniciováno tehdejší oficiálně prezentovanou představou, že Československo právě vstoupilo do socialistické etapy svého vývoje. V souladu s tím se projevil snahy o dosažení určité uniformity studijních oborů, ale tyto záměry se rychle zhroutily a od roku 1962 je nahradily tendence vrcholící rokem 1968 a Pražským jarem. Období končící rokem 1975 jsme stanovili podle ukončených „normalizačních“ opatření – celospolečenských čistek, období 1975–1985 představuje vlastní éru „normalizace“ a poslední etapa je ohraničena průběhem studentské revoluce.

Z jakých zdrojů jste při své badatelské práci čerpali?

K hlavním zdrojům patřily především regionální a univerzitní archivy, materiály bývalých krajských národních výborů, krajských a okresních výborů KSČ v Olomouci, Ostravě a v Brně; dále archiv ministerstva vnitra i nově objevený studentský archiv z roku 1989 a konečně Státní ústřední archiv v Praze, kde jsme studovali materiály jednotlivých součástí ÚV KSČ a ministerstva školství.

Vycházeli jsme rovněž ze sbírek zákonů a rezortních předpisů, já jsem hlavně využíval Automatický systém právních informací, přístupný na internetu, a měsíčník *Vysoká škola*. Při prvním pohledu se zdálo, že je tento měsíčník nepoužitelný – byl to odborný časopis, který se zabýval problémy vysokého školství. Ale když se ročníky *Vysoké školy* propojily s archivními materiály, tak se ukázalo, že excerptce měsíčníku přinesla nesporné výsledky.

Co všechno se dalo z oněch archivů využít?

V místních archívech bylo nutné projít pro všechna příslušná léta archiválie rektorátů obou univerzit. Nejdůležitějšími fondy byly materiály rektorátů sekretariátů, zápisy z vědeckých rad a kolegií rektorů za celá období a k tomu je třeba přičíst nejrůznější podkladové materiály, které se k zapsáním příkládaly. Nebylo toho málo, např. jedno zasedání vědeckých rad, které se scházely dvakrát, třikrát do roka, vyprodukovalo svazek papírů o tloušťce téměř deseti centimetrů. Z těchto svazků pak bylo nutno vybrat relevantní informace.

Jak lze takové relevantní informace identifikovat?

Uvedu příklad: v období let 1960 až 1975, které jsem zpracovával, mne především zajímalo, jakým způsobem se Univerzita Palackého vyrovnávala s organizačními změnami z předcházejícího období. Snažili jsme se sledovat vývoj absolventů, dávat jej do souvislosti s celostátními ukazateli a sledovat i kvalitu univerzity v souvislosti s celostátním vývojem, což bylo nejobtížnější. Pokusili jsme se prozkoumat problémy, které zde v Olomouci na počátku šedesátých let vznikly jednak zánikem Vysoké školy pedagogické, jednak obnovením Filozofické fakulty UP. Tam došlo k jistým nemalým diskrepancím mezi vedením univerzity, představované v té době Jaromírem Hrbkem, a funkciónáři, kteří přišli z VŠP. Tyto problémy způsobily celou řadu kauz, z nichž nejznámější byl případ polonistky Hany Jechové (nynější profesorky pařížské Sorbony) – tzv. „jechiáda“,

kteřá negativně ovlivnila především situaci na FF. Dále jsme se snažili zjišťovat, jak se univerzita v šedesátých letech pomalu přibližovala Pražskému jaru, tzn. že jsme mj. sledovali fenomén studentského hnutí. Všimli jsme si samozřejmě také průběhu Pražského jara, protože UP se v rámci regionu stala jeho hlavním nositelem; zde se koncentrovaly snahy o probíjování myšlenek Pražského jara. V analýze „normalizačních“ opatření jsme podle mého názoru odvedli velký kus práce, protože jsme víceméně přesně spočítali rozsah těch čistek a jejich důsledky pro UP. Podobné aspekty jsme sledovali i při zkoumání obecného vývoje českých vysokých škol.

Museli jste tedy pročit a prostudovat obrovské množství materiálů...

Papírů bylo opravdu hodně. Pro mne osobně není problém se v archívech doslova „hrabat“, vyhledávat v archivních fondech materiály a ty potom strukturovat. Zato mám poněkud potíže s formulováním svých interpretací pramenů – píšu totiž pomalu a „ztuha“. Ale toto téma mne při vlastním psaní opravdu „spolklo“.

Jak dlouho probíhá třídění archiválií?

I několik měsíců.

Každá chronologická etapa obsahuje obecnou kapitolu a dvě konkrétní kapitoly věnované každé z obou univerzit. Jak se vám to dařilo sladit?

Nebylo to jednoduché, zejména pokud jsme se nechtěli opakovat. Pokusili jsme se konkrétní vývoj obou univerzit dát do obecných souvislostí. Určitě se to povedlo u období od roku 1945 do roku 1975, což nemusí být dáno jen přístupem autorů: čím jsme se ocitali blíže současnosti, tím více materiály ztrácely na validitě, protože jsou zahlceny stranickým „pytdepe“; „vytáhnout“ z takové archiválie něco reálného je velice obtížné.

Chcete tím říci, že se ty materiály vytvářely už s cílem žádné kloudné informace neposkytnout? Cím konkrétně byla snížena jejich validita?

Na to není jednoduché odpovědět. Při zkoumání materiálů z konce 80. let si člověk skutečně klade otázku, co vlastně nejvyšší stranická grémia řídila, jaké měla informace, protože v té době se opravdu „tvrdá“ data ztrácejí v záplavě stranického „newspeaku“. Ale zase ve chvíli, kdy se pod vlivem přestavby začínala přijímat konkrétní opatření, která měla vést např. k intenzifikaci vysokého školství, tak se situace zase zlepšuje. Navíc – existovaly velké rozdíly mezi stranickými a rezortními materiály, protože rezort musel řešit konkrétní problémy, což už se nedá tak říci o komunistické straně – tam jako by informace byly do jisté míry „obroušeny“.

Narazili jste při své práci i na nepředpokládané poznatky, které byly v rozporu s očekáváním a nabouraly nějakou obecně přijímanou představu?

O Olomouci se např. tvrdilo, že zdejší čistky z období začátků normalizace byly jedny z největších v českých zemích vůbec. Tato domněnka vycházela

z faktu, že z Olomouce vyšel J. Hrbek, někdejší rektor UP, který se stal prvním ministrem školství a který prověřky organizoval. Není to však jednoznačně pravda.

Mně osobně „vyrazilo dech“ to, co jinde nemá obdoby: v Olomouci byla na počátku normalizace rozpuštěna stranická struktura, tj. celoškolský výbor KSČ, a stranickou práci vedla „skupina pro řízení stranické práce“, poměrně značně dozorovaná z OV a KV KSČ. Ta skončila svou činnost v roce 1972 a pak byl znovu obnoven celoškolský výbor KSČ, do jehož čela byl postaven kmenový příslušník Státní bezpečnosti, kapitán StB RSDr. Stanislav Balcárek, který sem přišel bez jakékoli krycí identity; nebyl dokonce placen univerzitou, ale přímo Krajskou správou SNB v Ostravě. I podle mnohých jiných historiků (Karel Kaplan, Milan Otáhal, František Koudelka) to byla situace zcela výjimečná, která leccos napovídá o míře zasahování politické policie do dění na olomoucké univerzitě.

Další věc, která mne překvapila, bylo to, že lidé, kteří byli z KSČ tzv. vyškrtnuti, tj. obdrželi nižší stranický trest a mohli zůstat na univerzitě, více nebo méně usilovali o to, aby se do té strany mohli nějakým způsobem vrátit. Samozřejmě jde o obecný poznatek, který se nedá paušalizovat, ale zdá se, že i stranické organizace na vysokých školách v podstatě počítaly s tím, že poté, co ti lidé dostanou stranický trest, jim strana umožní návrat.

Ale to se nepotvrdilo...

A to se vůbec nepotvrdilo. Ten zákaz byl jednoznačný až do roku 1989. Z toho pohledu je vidět, jak neobyčejně rigidní normalizační mocenské centrum bylo a neuvědomovalo si, že vlastně ničí vlastní lidi...

S tím souvisí i má další hypotéza, která už v publikaci ale není uvedena: že listopad 1989, tzn. pád komunismu, začal už normalizací. Myslím, že česká komunistická strana se tím v podstatě zničila. Vyházela ze svých řad ty nejaktivnější lidi a neměla lidský potenciál jakkoli se sama reformovat (s tímto problémem se mimochodem potýká její nástupkyně dodnes). I to je možná jeden z důvodů, proč silná komunistická strana u nás vůbec existuje. V jiných postkomunistických zemích se totiž transformovala ve strany sociálně demokratického typu.

Zvolená koncepce jednotlivých období nabízí i některá srovnání. Pokusili jste se o nějaká?

Ano. Např. v období 1949–1970 bylo vysoké školství rovněž podrobeno řadě čistek, jak mezi učiteli, tak mezi studenty. Pokud bychom ale chtěli srovnat prověrky z roku 1949 a z období počátků 70. let, je patrný především jeden rozdíl: zatímco první prověrky byly zaměřeny především proti studentům (z nichž musela odejít zhruba jedna čtvrtina), prověrky na počátku normalizace byly namířeny především vůči učitelům. Podle mého názoru to byl i záměr mocenského normalizačního centra, které si velice dobře uvědomovalo onu krátkou „životnost“ vysokoškolského studenta: když jedna generace odejde, nastoupí znovu mladí, dvacetiletí lidé, kteří už nemají zkušenost s obdobím 60. let a které se podaří „nasměrovat“ na SSM. Je třeba říci, že tento předpoklad se ukázal jako jednoznačně a naprosto úspěšný.

Dokončení příště.

-mav-, foto -tj-

Co nás nutí ke lži? Samozřejmě pravda.

Nero Claudius Caesar (37–68)

Lidstvo nesnese příliš mnoho reality.

Thomas S. Eliot (* 26. 9. 1888)

Za profesorem Vladimírem Hudcem

I když jsme již půl roku s obavami sledovali průběh jeho nemoci, přesto nás nepřipraveně zastihla zpráva, že prof. PhDr. Vladimír Hudec, CSc., dne 12. 9. 2003 zemřel. Odešel vzácný kolega a vynikající hudební odborník, osobnost, jakých Olomouc nikdy neměla nazbyt.

Narodil se v Olomouci-Holici dne 10. 12. 1929, absolvoval Slovanské gymnázium a na Univerzitě Palackého studoval francouzštinu a hudební výchovu a později muzikologii a estetiku u Roberta Smetany a Bohumila Markalouse. Díky svým mimořádným intelektuálním schopnostem se stal spolupracovníkem a pokračovatelem Roberta Smetany na Katedře hudební vědy a výchovy Filozofické fakulty UP, kde pracoval od roku 1951 až do jejího zrušení v roce 1980, z toho posledních osm let jako vedoucí katedry. Poté přešel na Pedagogickou fakultu UP a působil zde od roku 1984 jako profesor dějin hudby. Na Filozofické a Pedagogické fakultě UP zastával v letech 1973–1987 rovněž funkci proděkana. Svou schopnost bystré koncepční úvahy a jasné formulace myšlenek uplatňoval i při dalších četných aktivitách – v České hudební společnosti, v České hudební radě, ve Svazu českých skladatelů a koncertních umělců, ve výbořech společností Zdeňka Fibicha a Bedřicha Smetany, v orgánech a komisích hudebních festivalů a vědeckých konferencí v Olomouci, Ostravě i Brně, v redakčních radách časopisů *Hudební rozhledy* a *Hudební věda*

i jinde. Koncem osmdesátých let přesídlil do Brna, kde působil v letech 1987–1990 jako rektor Janáčkovy akademie múzických umění, další dva roky jako vedoucí její Katedry hudebních a humanitních věd a až do roku 2000 jako profesor dějin hudby. Na sklonku života se též zájmu jeho badatelského a pedagogického zájmu znovu přesunulo do rodné Olomouce a na Univerzitu Palackého. Vladimír Hudec tím přispěl významným způsobem k obnově a rozvoji Katedry muzikologie Filozofické fakulty, na níž od roku 1990 až do propuknutí těžké nemoci na jaře 2003 působil jako vysoce ceněný a sugestivní učitel dějin české a světové hudby, vedoucí diplomových a disertačních prací, člen zkušebních komisí a řešitel výzkumných projektů.

Hlavním předmětem badatelského zájmu Vladimíra Hudce bylo dílo Zdeňka Fibicha, dějiny českého hudebního divadla na Moravě a hudební regionalistika. Jeho dvě monografie o Zdeňku Fibichovi a zvláště jedinečný osmisetpadesátistránkový *Tematický katalog tvorby Zdeňka Fibicha* (Supraphon 2001) mají mezinárodní význam. Další vědecké dílo obsahuje desítky významných studií a stovky recenzí a článků. Vladimír Hudec totiž již od studentských let proslul i jako výrazný hudební kritik a propagátor hudebního dění „svého“ regionu. Je proto symbolické, že odešel nedlouho po konferenci *Hudba v Olomouci – historie a současnost*, kterou připravil a kterou se svým příznačným humorem řídil, a po korektuře své poslední závažné studie *Ke speciifikům Olomouce jako hudebního centra*.

Rozloučení se zesnulým se uskutečnilo v pátek 19. 9. 2003 v kapli olomouckého hřbitova.

Prof. J. Vičar, Katedra muzikologie FF UP, foto archiv

Přednášky absolventů...

zářivky či výbojky. Ale i to sebedokonalejší světlo z laseru vykazuje fluktuační, které nejsou žádným způsobem odstranitelné. „Tiché světlo je z tohoto hlediska lepší, protože má některé tyto fluktuační uklidněné. Cílí je z tohoto hlediska jakoby tiché, tišší,“ říká Peřina. Jde přitom o jev, který umožňuje uskutečnit například i to, co bylo dříve pouze námětem tvůrců sci-fi: pomocí tichého světla lze šifrovat informace takovým způsobem, že fyzikální zákon kvantové superpozice je chrání při jejich přenosu a neumožňuje, aby je třetí strana rozkódovala. Ještě fantastičtější zní uším laika další využití. Fanoušci známého televizního seriálu *Hvězdné války* jistě vědí, co je „teleportace“ – jde o přenos předmětů a lidí na dálku pomocí světelného paprsku. S pomocí tichého světla je dnes možné uskutečnit něco podobného: „Neumíme zatím přenášet na dálku makroskopické předměty, ale umíme již – byť ne naprosto dokonale – teleportovat tzv. kvantové stavy. Je možné je na jednom místě zničit a přenést okamžitě na jiné místo,“ objasnil Peřina.

Za působení prof. Peřiny zaznamenala fyzika jako vědní obor doslova revoluci. „Když si vzpomenu, že v mládí jsem ještě soutěžil v počítání na logaritmickém pravítku a dnes se uvažuje o využití principu kvantové superpozice v kvantových počítačích, je pokrok současné fyziky opravdu obrovský,“ říká Peřina. Upozorňuje ale, že vybudovat v Olomouci špičkové vědecké pracoviště nebylo jednoduché – v období před rokem 1989 například byla zřejmá situace pro vědce obtížnější než jinde v komunistickém Československu. „Podmínky byly komplikované všude, ale v tehdejší Ostravském kraji to bylo snad nejhorší, zejména co se kontaktů se zahraničím týče. Například když jsem měl vycestovat na Kolumbijskou univerzitu, bylo to velmi komplikované administrativně – i přes souhlasné stanovisko ministerstva školství. Velmi vážným problémem bylo publikování vědeckých výsledků v zahraničních časopisech.“ Podmiňování odborného růstu „kádrovými předpoklady“ ale přinášelo i jiné paradoxy. „Čekal jsem na povolení obhajoby doktorské disertace osm let – přitom z toho pět let jsem už byl členem komise pro obhajoby disertací,“ říká Peřina. „Celkově jsme měli

Dokončení ze str. 1

v laboratorní optiky součet přes sedmdesát let čekání na obhajoby disertačních prací, rekordmanem je dr. Mišta, který čekal 13 let – byly to prostě absurdní situace.“

O to silnější satisfakce a poctu citil prof. Peřina, když v loňském roce obdržel od prezidenta republiky státní vyznamenání Medaile Za zásluhy I. stupně. „Byl jsem neobyčejně překvapen, ani ve snu mě něco takového nenapadlo,“ popisuje dojmy, které měl poté, co doma ve schránce našel obálku se znakem prezidentské kanceláře. „Nejdřív jsem ten dopis hodil do aktovky a šel dál, ale pak mně začalo vrtat hlavou, co mi můžou psát – stížnost jsem přece žádnou nepodal... Na a bylo tam sdělení, že se mám 28. října dostavit v osm hodin do Vladislavského sálu. Nevěřil jsem vlastním očím.“

Státní vyznamenání vnímá prof. Peřina jako velkou poctu. „Největším oceněním pro vědce však je,“ dodává, „když se jeho výsledky někde uplatní, když na jeho závěry někdo naváže, cituje je nebo je použije k dalšímu výzkumu.“

Prof. RNDr. Jan Peřina, DrSc. (*1936) je absolventem Přírodovědecké fakulty UP. Studium oboru jemná mechanika a optika ukončil ve zkráceném termínu s vyznamenáním v roce 1964 a po roce se na této fakultě stal vědeckým pracovníkem Laboratoře optiky. V roce 1984 z jeho pracoviště vznikla Společná laboratoř optiky UP a Fyzikálního ústavu ČSAV, prof. Peřina se po roce 1989 stal jejím vedoucím. V roce 1990 byl jmenován profesorem kvantové elektroniky a optiky a po čtyři roky vedl Katedru optiky. Za dobu svého dosavadního působení získal profesor Peřina řadu ocenění a stal se členem mnoha prestižních odborných organizací: 1983 Rabiho cena na Kolumbijské univerzitě, 1984 voleným členem Americké optické společnosti OSA, 1987–1990 viceprezident Mezinárodní komise pro optiku ICO. Od r. 1992 členem Americké fyzikální společnosti (APS) a předsedou česko-slovenské sekce SPIE. Roku 1995 zvolen členem Učené společnosti České republiky, v roce 2000 získal Cenu města Olomouce. Dne 28. října 2002 udělil prof. J. Peřinovi prezident republiky státní vyznamenání Medailí Za zásluhy I. stupně.

J. Outlý

Stanislav Kratochvíl:

Sexuální dysfunkce. Příčiny a léčba

Nositel ceny Františka Palackého za rok 2002, profesor Katedry psychologie FF UP dále pokračuje v aktivní vědecké činnosti. V letošním roce vychází aktualizované a podstatně doplněné vydání jeho odborné monografie o sexuálních dysfunkcích.

Monografie je rozdělena do dvou částí. V první části jsou popsány jednotlivé sexuální dysfunkce: poruchy erekce, předčasná a retardovaná ejakulace, poruchy mužské sexuální apetence, anorgasmie, frigida, averze a vaginismus. U každé z nich autor referuje o jejich etiologii a patogenetice a podává přehled současných léčebných metod. Zvláštní pozornost je věnována metodám psychotherapeutickým včetně praktických návodů.

Druhá část je věnována sexuální terapii, jejímu vzniku, vývoji a současnému stavu. Autor zde popisuje terapeutický postup, podložený vlastními bohatými zkušenostmi, jehož součástí jsou standardní instrukce pro manžele, které jsou rozděleny do několika cvičení s podrobným návodem a doplněné názornými obrázky. Cílem uvedeného nácviku je především změnit celkovou zaměřenost při sexuální aktivitě. Místo na výkon a úspěch se oba partneři zaměřují na vlastní pocity při milostných hrách.

Typický průběh sexuální terapie je popsán v pěti kazuistikách s úspěšným průběhem léčby. Následují ukázky záznamů průběhu terapie, v nichž jsou sledovány úkoly, výsledky a případné komplikace při nácviku. O míře úspěšnosti sexuální terapie se dozvídáme z materiálů získaných na psychotherapeutickém oddělení psychiatrické léčebny v Kroměříži a jejich srovnáním s výsledky z několika ambulantních zařízení. Setkáváme se zde také se zkušenostmi při výskytu faktorů, které v průběhu terapie působí nepříznivě a mohou mít tendenci fixovat poruchu.

Nově doplněná kapitola Poučení z víceletých katamenů je věnována hlavně těm, kteří se zabývají sexuální terapií. Autor uvádí osm příběhů manželských dvojic, které se zúčastnily sexuální terapie a které podávají zhodnocení své situace po pěti až osmi letech nejen v oblasti sexuální, ale i dobře vystihují vliv terapie na jejich společný život a kvalitu vztahu. Přikláním se k názoru autora, že kvalitativní rozbor případů přináší hlubší vhled do individuálních odlišností vnitřního prožívání a lépe postihuje efekt terapie. Pouhá kvantifikace dat by zřejmě byla ochuzená o řadu jemností a o přítomnost diferencovaně účinných vnitřních a vnějších faktorů.

V přílohách jsou uvedeny dotazníky používané v české sexuologii i v současných zahraničních výzkumech. Kniha je určena lékařům, klinickým psychologům a studentům těchto oborů, přináší podrobné informace o poznatcích z významné oblasti sexuologie. Zaujalo mne zdůraznění vlivu psychogenních faktorů na sexuální dysfunkce, které bývají mnohdy opomíjeny a často jsou snadněji přijímány tělesné výklady potíží. Psychologové jistě zvláště ocení podrobné postupy a návody při sexuální terapii a velké množství poznatků o možných komplikacích, které je možné získat jen mnoholetými zkušenostmi.

Mgr. A. Hynšová (Stanislav Kratochvíl: Sexuální dysfunkce. Příčiny a léčba. Praha, Grada Publishing 2003. 290 s. Cena 299 Kč.)

Stromu říkáš strom, pravil, a dál o tom slově nepřemýšlíš. Ale nebyl to „strom“, dokud ho tak někdo nepojmenoval. John Tolkien († 2. 9. 1973)

Ptáte se na tajemství. Má jen jedno jméno: znovu. Miroslav Holub (* 13. 9. 1923)

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ PAOLO NEMEC: DOPISY NA ROZLOUČENOU /I/

Chvilí trvalo, než se vlak zase rozjel a nabral rytmus svého ramtadram. Naneštěstí mu tato zastávka nadělila spolucestující. Naproti němu se usadily dvě mladé ženy, které si teď sdělovaly své zážitky tak hlasitě a usilovně, jak to dovedou jen ženy v tom nedefinovatelném věku mezi pubertou a dospělostí. Streit tento stav sám pro sebe nazýval prvním přechodem, kdy, navzdory veškerým lékařským zásadám, dovedou ženy mluvit i během nádechu, jinak si to nedovedl vysvětlit.

Na stolečku u okna ležela poslední Rosenbaumova publikace. Bez většího zájmu vzal knihu do ruky. Jednalo se o různé přepracované přednášky a proslovy Hermanna Rosenbauma z posledních dvou let. Vyšlo to před čtyřmi měsíci, o Vánocích. Zvláštní je, pomyslel si Robert, že se Hermann o vydání této knižičky ani moc nezajímal. Ne že by byl Hermann nějak domyšlivý, to ne, ale na svou práci byl vždy pyšný. A die Roberta právem. Domů přijel Hermann několik dní před Vánocemi. Semestr v Olomouci skončil, ale ve Freiburgu zůstal pouze do půlky ledna. Tento krátký čas vyplnil diskusemi a návštěvami kolegů. Ulrika ho viděla snad i o svátcích jen u snídaně. Také s Robertem se setkali jen na Štěpána a pak ještě jednou na univerzitě. Na čem ale vlastně pracoval, jste z něj nedostali. Hermann se chtěl co nejrychleji vrátit do Olomouce. A Robert to stále ještě nechápal.

Prof. dr. h. c. Hermann Rosenbaum, řádný profesor freiburské Univerzity Alberta-Ludwiga, člen heidelberské Akademie věd, hostující profesor mimo jiné v Tokiu, v Cambridge/Mass. a v Jeruzalémě. Hermann Rosenbaum přišel v roce 1966 na freiburskou univerzitu, kde vyučoval dějiny německé literatury. Ačkoliv se specializoval na literární expresionismus, učil ve skutečnosti celé dějiny německy psané literatury – od jejich počátků až po současnost. Přitom to nebyly jen téměř bezbřehé znalosti profesora Rosenbauma, čeho si na něm jeho kolegové vážili. Profesor Rosenbaum měl jiskrného ducha, byl jednou z intelektuálních vzpruh freiburské univerzity. Hermann Rosenbaum tak ideálním způsobem ztělesňoval propojení vědy a výuky. Jeho přirozená autorita, jeho nadšení pro literaturu a vědu a jeho charisma studenty strhávalo. Přitom jim byl, naprosto v souladu s významem slova pedagogika, průvodcem světa vědy atd. atd. Streit nadiktoval ještě v sobotu jednomu pomocnému psálkovi Freiburgských novin klíčová data a ani přitom nepřeháněl. A teď Olomouc? * * *

Skřipění brzdy dokonce přehlušilo i obě ženy. Konečně dorazili na olomoucké hlavní nádraží.

(Pokračování příště.)

4

Paolo Němec DOPISY NA ROZLOUČENOU Detektivní parodie

Detektivka na pokračování z prostředí olomoucké univerzity

Když v roce 2000 vydala Katedra germanistiky Filozofické fakulty UP ve Vydavatelství UP detektivní román, který pod názvem „Abschiedsbriefe“ (a pod pseudonymem Paolo Nemece) napsala skupina osmi studentů germanistiky, v redakci Žurnálu UP jsme jen zalitovali, že vzhledem k jazykové bariéře není možno uvažovat o publikaci seriálu pro čtenáře univerzitního týdeníku. Po čase se však snahy redaktorů a studentů vzácně sešly a vznikl český překlad, který nyní – pod názvem „Dopisy na rozloučenou“ – společně nabízíme širší čtenářské obci.

Kolektivní dílo vzniklo pod vedením německého lektora S. Schäfera z DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst), který autorům stanovil několik základních pravidel: místem děje musela být univerzita a zavražděným buďto student, nebo pracovník univerzity; autoři se museli rovněž držet zásad podobných těm, které pro detektivní román vypracoval páter Knox.

Vše ostatní už záleželo jen na fantazii studentů – I. Křištofová, J. Janečka, L. Malotý, M. Nováková, G. Rexová, L. Růžičky, P. Škrobáková, a M. Zukalová. Překladu se pak ujali (podle kapitoly) S. Jašková, P. Knápková, E. Hrdinová, P. Najmanová a L. Ryšavý, autorkou ilustrací této i německé verze byla M. Beránková.

Podtitul „detektivní parodie“ napovídá, že kromě napětí můžeme očekávat i zábavu; věříme proto, že tento redakční a autorský počín si najde své příznivce.

Dobře se bavte.

Autoři a redakce Žurnálu UP

P. S.: Jakákoliv podobnost postav románu s osobami reálnými je pouze čistě náhodná.

Fejeton

Dokonalost je schopnost ne-lidská

Nevím o nikom, kdo by programově chtěl být nedokonalý. Nedokonalí jsme, nepochybně. Člověk je tvor chybný. Ne však chybný záměrně, úmyslně, plánovitě. K posuzování a hodnocení dokonalosti a tím také nedokonalosti je ovšem třeba brát v úvahu, že jednotná, všemi hodnotícími subjekty přijímaná definice lidské dokonalosti neexistuje. Na tohle mám nevyvratitelný důkaz – do definice dokonalého muže zahrnuje má žena jako podmínku nutnou (postačující asi ne) schopnost opravit vodovodní těsnění a drobné (asi tak do tisíce korun čítající) opravy auta, pračky a televize. Netrvá přitom na schopnosti dokonalého muže opravit taky televizní program, aby byl ke koukání. Má žena je dáma náročná, přitom však setrvává v mezích realismu. Na rozdíl od ní jsem já připraven na požádání kdykoliv prohlásit, že mé definici dokonalosti vyhovuje právě ona. Nechybí jí nic. Bohužel jí však tu a tam něco přebývá, co by v mé představě dokonalosti být nemuselo. Například požadavek, abych na chalupě neplival třeshňové pecky do trávy, ale s každou běžel na kompost.

Problém dokonalosti a nedokonalosti se v mém životním prostředí vynoří pokaždé, vstoupím-li dveřmi našeho univerzitního nakladatelství do místnosti nesoucí označení Příjem zakázek. Po mém příchodu následuje scénka, jejíž průběh už za ty roky v základních rysech znám. Poté, co smeknu (týká se období od října do dubna) a zdvořile pozdravím (činnost na roční době nezávislá), hned nato se jmu ujišťovat dámy tam přítomné, že tentokrát ... je můj rukopis, který jim hodlám předat, připra-

ven zcela bezvadně a tedy dokonale. Bezvadný znamená bez vady. Prostý chyb a nedostatků. Nedojde k tomu, co se stalo posledně. Stránkování rukopisu začíná, jak začínat má. Na koncích řádků netrčí osamocené souhláskové předložky. Ve vzorcích, jejichž součástí jsou závorky, je stejný počet závorek pravých i levých. Seznam svých někdejších hříčků, které tvořily skutkových podstatu nedokonalosti mých dřívějších rukopisů, znám už zpa-měti.

Nakladatelské dámy jsou pohledné i úhledné, mají požadované vzdělání, k zákazníkům se chovají laskavě. Pokud jde o mne, udržujeme vzájemné vztahy na úrovni akademické srdečnosti a korektnosti. Snad díky tomu mají pro mne pokaždé něco navíc, co zřejmě jiným klientům nevěnují. Mají pro mne pohotově připravenou čerstvou informaci o tom, v čem je mnou právě přinášeny rukopis nedokonalý.

Nezklamaly mne ani tentokrát.

Na druhý pohled svými profesionálními zraky zjistily, že všechny stránky mého rukopisu nesou příslušné číslo vlevo dole, což způsobí, že po vytištění bude v tomto ohledu knižka stránkována velmi, ale opravdu velmi nestandardně. A navrhly mi, abych všechny liché stránky vytiiskl znovu poté, co bych je přečísloval. Nejlépe na střed.

Mé autorské sebevědomí opět utrpělo bolestivý šrám. Vyléčit jej nepomohlo ani mé svalnaté prohlášení, že nedostatek mi vytknutý lze prohlásit za autorský záměr – snad trochu přetažený, ale není takové počínání v umění dovoleno? Dámy rozhodně odmítly vyslovit

s mou autorskou interpretací svůj nakladatelský souhlas.

Uvažuji teď o tom, že přestanu o dokonalost usilovat. Prostě proto, že zřejmě není dosažitelná. Být dokonalý, být zcela perfektní je ne-lidské. A mně asi nic lidského není cizí. Dokonalý člověk asi nemůže existovat jako abstrakce, mimo svět lidí reálných. Mimo svět lidí chybných.

Zase budu v superúhledných knihách vydavatelství Springer of Science s očima do špice naostřenými hledat chybičku, která uklouzla autorovi, redakci i korektorům. Která unikla spellcheckerům počítačů.

A jestliže se mi takovou chybičku najít podaří, jako pokaždé zažiji ten nádherný pocit, že jsem dokonalé přistihl při nedokonalosti. Já – prokazatelně nedokonalý a se svou nedokonalostí smířený.

S. Komenda

Pocítujete nedostatek konkrétních a aktuálních informací? Chcete se něco více dovědět o některém pracovišti UP? Víte o zajímavých akcích na UP? Chcete se podělit se svými názory, postřehy a připomínkami s ostatními členy univerzitní obce?

Využijte e-mailu, pište, faxujte na adresu redakce Žurnálu UP, nebo nás přijďte navštívit osobně na Křížkovského 8!

Na vaše podněty se těší a odpoví na vaše otázky se bude snažit zprostředkovat redakce Žurnálu UP.

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ PAOLO NEMEC: DOPISY NA ROZLOUČENOU /I/

Osoby:

Prof. dr. h. c. Hermann Rosenbaum – *bezpochyby úctyhodný literární vědec starého ražení, nyní bohužel mrtev*

Ulrike Rosenbaumová – *jeho choť*

Prof. dr. Robert Streit – Rosenbaumův žák; kdysi vedl seminář „Teorie moderního detektivního románu“

Prof. dr. Alois Berka – *literární vědec; vedoucí Katedry germanistiky Univerzity Palackého v Olomouci; má rád pivo a dobré historky*

Doc. dr. Jochen Heimann – *literární vědec; potenciální nástupce Berky, počestný Němec; osoba opravdu zákeřná*

Doc. dr. Karel Veselý – *literární vědec; potenciální nástupce Berky s pochybnou vědeckou reputací*

Doc. dr. Miroslav Vondráček – *lingvista; potenciální nástupce Berky; studentky miluje ještě více (a častěji) než svůj obor*

dr. Edvard Novák – *jazykovec a hráč na fagot; doposud si za všech okolností dokázal udržet svou nenápadnou pozici*

Karin Schmittová, MA – *lektorka DAAD; přes chybějící alibi je nepochybně čestná a velice sympatická*

Mgr. Eva Slavíková – *doktorandka a krátce i Rosenbaumova asistentka; její sexuální život svádí k různým dohadům*

Pavel (student) – *počítačový expert na katedře germanistiky, s vynikající znalostí němčiny*

Pytlík – *kriminalista se spornými znalostmi němčiny*

a mnozí další

Pondělí

1.

Robert Streit zívá. Ramtadram, ramtadram. Rytmické a pravidelné kodrcání vlaku přes staveniště Českých drah Streita ještě více uspávalo. Podle jízdního řádu měl sice ještě dvě hodiny před sebou, ale taky dvě bezesné noci za sebou. A kdyby teď usnul, tím si byl jist, tak by ho spánek spravedlivých zanesl daleko za Olomouc.

Jeho apatický pohled visel na ubíhající krajině. Svou první cestu do Čech si Robert představoval opravdu jinak. O Velikonocích chtěl do Olomouce doprovodit Ulriku, i kdyby se její zdravotní stav nezlepšil. Ale ona si nedala nic namluvit. Ani to, že návštěva u jejího muže by byla pro ni příliš namáhavá. Již v době, kdy se měl Hermann rozhodnout, zda odejde na dva semestry do Čech a ji nechá ve Freiburgu samotnou, prohlásila všechny Hermannovy obavy za bezpředmětné. Argumentovala tím, že se její stav v poslední době nehoršil, a kromě toho, že už ve svých 63 letech není malá. Kdyby ji chtěl někdo v takové chvíli odporovat, tak by riskoval, že uražený vypochoďuje z místnosti jako malé děcko. Věděla, jak moc se Hermann na svůj pobyt na Univerzitě Palackého těší, což zase naopak těžko chápal Robert. Ano, bylo tam Pracoviště pro výzkum německé moravské literatury, ale i tak si nedovedl představit, co může taková provinční univerzita nabídnout renomovanému profesorovi. Robert musel Hermannovi slíbit, že dá na Ulriku pozor.

Proto se na něho Ulrika obrátila. Streit si jasně vybavoval onen pátek. Volala mu a trslavým hlasem ho prosila, aby ji okamžitě navštívil. „Přišel telegram, z Olomouce,“ řekla, nyní hlasem, jenž byl bez tónu, jakoby ozvěnou. Musela tušit, že je Hermann mrtev. V telegramu byla prosba co nejdříve zavolat vedoucímu katedry germanistiky Aloisi Berkovi. Berka Streitovi perfektní, ovšem zvláště zastaralou němčinou sdělil, že profesor Rosenbaum zemřel za tragických okolností, že byl zabit zatím neznámým pachatelem. Je mu to neskutečně líto.

Streit mu věřil. Aniž by se ptal na další podrobnosti, domluvil si s Berkou detaily svého příjezdu. Rosenbaumovi neměli děti. Bylo tedy samozřejmé, že nutné formality v Německu vyřídí on a poté odjede okamžitě do Olomouce. Svému učiteli a příteli to byl dlužen.

* * *

Po dlouhém skřípějícím brzdění vlak zastavil, stanice se jmenovala Choceň. Nádraží bylo malé, nádražní budova pocházela – jak Streit usuzoval podle stavebního stylu – ze 30. let a nebyla od té doby ani opravena, ani alespoň natřena. Fasáda měla nedefinovatelnou barvu, která se odlupovala v cárech o velikosti dlaně. To nádraží má lepru, pomyslel si Streit a musel se pousmát.

3

...A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

29. ZÁŘÍ

L. Bárová – flétna. Koncert. Pořádá Spolek pro komorní hudbu, 19 hod., Muzeum umění Olomouc.

2. ŘÍJNA

Oňhoštroj (1997), Hana-bi Takeši Kitano (Japonsko). Filmový klub Plastiche films, filmový sál UC UP.

2.–4. ŘÍJNA

Aspekty zahraniční nederlandistiky. Třídenní sympozium. Pořádá Katedra nederlandistiky FF UP.

Český gastroenterologický kongres. Pořádá Česká gastroenterologická společnost, II. chirurgická klinika a II. interní klinika LF UP. Místo: PF UP.

3. ŘÍJNA

Endymio – barokní operní jednoaktovka, Atrium Uměleckého centra UP, 20.30 hod.

2. pracovní konference III. interní kliniky. Pořádá III. interní klinika LF UP. Místo: Slovanský dům, Olomouc.

4. ŘÍJNA

Exkurze do dolnorakouského cisterciáckého kláštera ZWETTL a na hrad RAABS. Pořádá Moravsko-slezská křesťanská akademie Olomouc. Odjezd v 5.30 hod z parkoviště DS v Olomouci.

4.–5. ŘÍJNA

51. ročník Hanáckého slalomu a pohár 17. listopadu v kanoistice. Závod. Pořádá Akademik sport centrum UP. Místo: Hynkov u Olomouce.

Zdroj: www.upol.cz/aktuality.

-red-

Diskuse, názory, ohlasy

Tak nevím...

V Žurnálu č. 1 jsem se dočetla, že s platností od 15. 9. 2003 přestávají platit „historické adresy tvaru @risc.upol.cz“.

Chápu, že mohou vzniknout „technologické problémy“ pro které je třeba učinit tento zásah. Nebylo by ale vhodné upozornit uživatele s větším předstihem?

Jen pro ilustraci problémů, které zrušením „riscových“ adres bez varování vznikají: Kancelář zahraničních styků právě před týdnem zadala do tisku příručku pro zahraniční studenty UP, v nákladu 600 ks, kde se adresy @risc.upol.cz objevují několikrát. Do zbrusu nových a velmi dobře výtvarně vyřešených brožur budeme tedy muset vkládat listy s opravenými adresami.

O 300 ks nových vizitek, ze kterých jsem stačila použít asi deset, o desítkách partnerů, kterým se bude pošta vracet jako nedoručená (a mohu jenom doufat, že skutečně s uvedením fungující adresy a se sdělením, kterému budou v zahraničí rozumět), o několika webových stránkách, které bude nutno opravit, o dalších místech, kde všude existuje moje adresa @risc.upol.cz, kterou jsem spokojeně použí-

vala deset let, o tom všem se mi ani nechce přemýšlet.

Myslím, že i neblaze proslulý Český Telecom se ke svým zákazníkům chová lépe.

Má to ale jednu nespornou výhodu. Aspoň nějakou dobu snad zůstanu ušetřena spamů.

Mgr. Y. Vyhnanková,
vedoucí Útvaru zahraničních styků RUP

Reakce

Za některé další účastníky Letní školy klasických studií zaslala Mgr. B. Pokorná (organizátorka letošní školy) následující reakci:

PhDr. J. Beneš, ředitel Ústavu pro klasická studia AV ČR píše v článku „Laická veřejnost“ k Nebeskému globu, že „jménem svým i jménem účastníků Letní školy klasických studií“ vyjadřuje morální podporu tomuto dílu. Chtěli bychom jen krátce reagovat, že stejnou podporu nevyjadřují všichni účastníci Letní školy.

-red-

Věra není Jessika

Dva kontinenty, téměř stejný den a zpráva víc než podobná. Do světa mediálního (a přiznejme, že jiný už ani nemáme) se vydávají dva příběhy. Za velkou louží dvacetiletá Jessika Lynchová prodává svoji story za (zatím) jeden milion dolarů. Vojín Jessika bude hvězdou. Několik dnů a polní nemocnice Iráku.

Plátna našich kin svítí příběhem Věry Hofmanové alias Květy Legátové. Eliška se stala Jozovou Hanulí. Dlouhá léta a Zelary.

Sedmdesát let dělil osudy dvou žen. Téměř století – a ten milion dolarů. Lidstvo spěje neodvratně ku

mravní zkáze, smutnil dávno před Kristem učený Plútarchos. Vše je tak, jak má být, opouje současný Zákon nabídky a poptávky. Nezměnitelný a železný. To jeho paragrafy přivádějí osobního strážce Princezny z Walesu na burzu osudy.

Pozdě něco měnit a morality jsou k smíchu. Chyť svou story a Carpe diem! Svědčit vlastním příběhem nemáme čas ani odvahu. Možná taky, že Příběhy došly. Nebo se jenom nevyplácejí.

-jam-